ZSE sprievodca trvalo udržateľnou transformáciou energetiky

ZSE Report udržateľnosti 2020

Obsah

Predslov 3
ZSE v kocke 4
Ambasádori udržateľnosti 6
Stratégia udržateľnosti 13
Ciele udržateľného rozvoja 14
Parížska dohoda a Európsky ekologický dohovor 19
Emisná bilancia skupiny ZSE 20
Hlavné oblasti podnikania 23
Stabilné a moderné siete 24
Projekt ACON 24
Projekt Danube InGrid 26
Digitalizácia služieb ZSD 27
Inovatívne zákaznícke riešenia 28
Udržateľné produkty 28
Digitalizácia služieb ZSE Energia 30
Zelené nápady ZSE 30
E-mobilita 31
Pomoc prírode a životnému prostrediu – Environmental 32
Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci, podpora diverzity a pomoc komunitám – Social 35
BOZP 36
Sociálne benefity a diverzita 38
Pomoc komunitám – Nadácia ZSE 40
Udržateľné riadenie podniku – Governance 42

Predslov

Markus Kaune,
predseda predstavenstva
a generálny riaditeľ ZSE

„Zmena klímy predstavuje jednu z najväčších hrozieb našej generácie a jej vplyvy neúmerne zaťažujú najzraniteľnejšie skupiny. Ako energetická firma disponujeme potenciálom, ktorý dokážeme využiť na prechod k bez emisným riešeniam, prispieť k cieľom Parížskej dohody a Európskeho ekologického dohovoru, rozvíjať či obnoviť ekosystémy a vytvoriť inkluzívnu spoločnosť. Aj preto chceme zákazníkom ponúknuť riešenia, ktoré pozitívne vplývajú na každú oblasť udržateľného rozvoja."

Nachádzame sa v období, kedy je celý svet skúšaný pandémiou, akú sme nezažili niekoľko desaťročí. Nie je ľahké bojovať so zdravotnými, ale ani ekonomickými následkami krízy, ktorú sa tak neúprosne snažíme poraziť. Nemôžeme však odvracať pozornosť od pri najmenšom rovnako závažnej výzvy a to zmeny klímy, v dôsledku ktorej už vyhynulo niekoľko druhov živočíchov, zhorelo niekoľko hektárov lesov, či množstvo ľudí prišlo o strechu nad hlavou. Najnovšia hodnotiaca správa Medzinárodného panelu pre zmenu klímy (IPCC) z roku 2021 upozorňuje, že v mnohom je situácia ešte oveľa horšia ako sme predpokladali. Podľa IPCC sú aktuálne zmeny klímy spôsobené ľudskou činnosťou rozsiahle a rapídne silnejúce, pričom ak nedôjde k okamžitej redukcii skleníkových plynov, tak ciele našej environmentálnej bezpečnosti presiahnu hranice nášho dopadu. Už dnes môžeme sledovať extrémne horúčavy, požiare, záplavy či tornáda. Sme svedkami toho, že vedci upozorňujú na fakt, že Brazílsky dažďový prales dnes vypúšťa viac CO_2 ako ho absorbuje aj z dôvodu odlesňovania a degradácie. Táto správa je doteraz najsilnejším varovaním pred realitou klimatickej katastrofy. Nie je preto na čo čakať. Skupina ZSE si plne uvedomuje svoju zodpovednosť v rámci pôsobenia v energetickom sektore a je rozhodnutá byť súčasťou trvalo udržateľných riešení, ktoré nás postupne privedú k Európe ako prvému klimaticky neutrálnemu kontinentu do roku 2050. K tomuto cieľu sme plne odhodlaní prispieť v najväčšej možnej miere a previesť tak našich zákazníkov energetickou transformáciou, ktorej súčasťou budú dlhodobo udržateľné produkty a služby. Sami chceme ísť príkladom tejto tranzície a motivovať našich zamestnancov, aby boli pioniermi udržateľných riešení, a to nie len v environmentálnej, ale takisto sociálnej a spoločensky zodpovednej oblasti. Som hrdý, že už dnes prinášame inovatívne modely ako tieto ambície naplniť. Ďakujem všetkým kolegyniam a kolegom za ich prácu, o to viac v nepriaznivých podmienkach pandémie. Som presvedčený, že aj v neľahkých časoch spoločne všetky výzvy zvládneme, a zostaneme dôveryhodným partnerom našich zákazníkov, pričom našej planéte poskytneme plnú podporu v jej revitalizácii. Viac o tejto ceste Vám priblíži náš prvý sumárny report udržateľnosti.

Markus Kaune,
predseda predstavenstva
a generálny riaditeľ ZSE

ZSE v kocke

Západoslovenská energetika, a.s. (ZSE) patrí do najväčšej európskej energetickej skupiny E.ON a v roku 2020 oslávila už svojich 98 rokov.

Skupinu ZSE tvorí materská spoločnosť - Západoslovenská energetika, a.s., a jej dcérske spoločnosti Západoslovenská distribučná, a.s., ZSE Energia, a.s., ZSE Elektrárne, s.r.o., ZSE Development, s.r.o., ZSE Energy Solutions, s.r.o., ZSE MVE, s. r. o., ZSE, Business Services, s. r. o. a ZSE Energeticke služby, s.r.o. Medzi kľúčové činnosti firmy patrí najmä prevádzkovanie distribučnej sústavy elektriny na západnom Slovensku, dodávka elektriny a plynu taktiež v regióne západného Slovenska, komplexné zákaznícke riešenia zamerané na využite obnoviteľných zdrojov a technológie pre inteligentné domácnosti, budovanie nabíjacích staníc a rozvoj elektormobility na celom území Slovenskej republiky. Každý deň sa na nás spolieha viac ako milión zákazníkov. Na Slovensku patrí skupina ZSE k lídrom v otázkach zodpovedného podnikania a jeho princípy sú súčasťou našich každodenných rozhodnutí a stratégie podnikania. Zdravie a bezpečnosť, potreby zákazníka, inklúzia a podpora čistých zdrojov energií sú našimi top rovnocennými prioritami, ktoré sa odzrkadľujú v nastavení riadenia firmy.

Fakty (2020):

- 2 000 zamestnancov
- distribúcia – 1,2 M pripojených odberných miest
- 39 tis. km dĺžka distribučnej siete
- #1 v dodávke elektriny (6 TWh)
- #5 v dodávke plynu (3 TWh)
- 935 tis. zákazníkov elektriny
- 78 tis. zákazníkov plynu
- 2 400 zákazníkov ZSE Drive
- 229 verejných nabíjacích bodov pre elektrické vozidlá

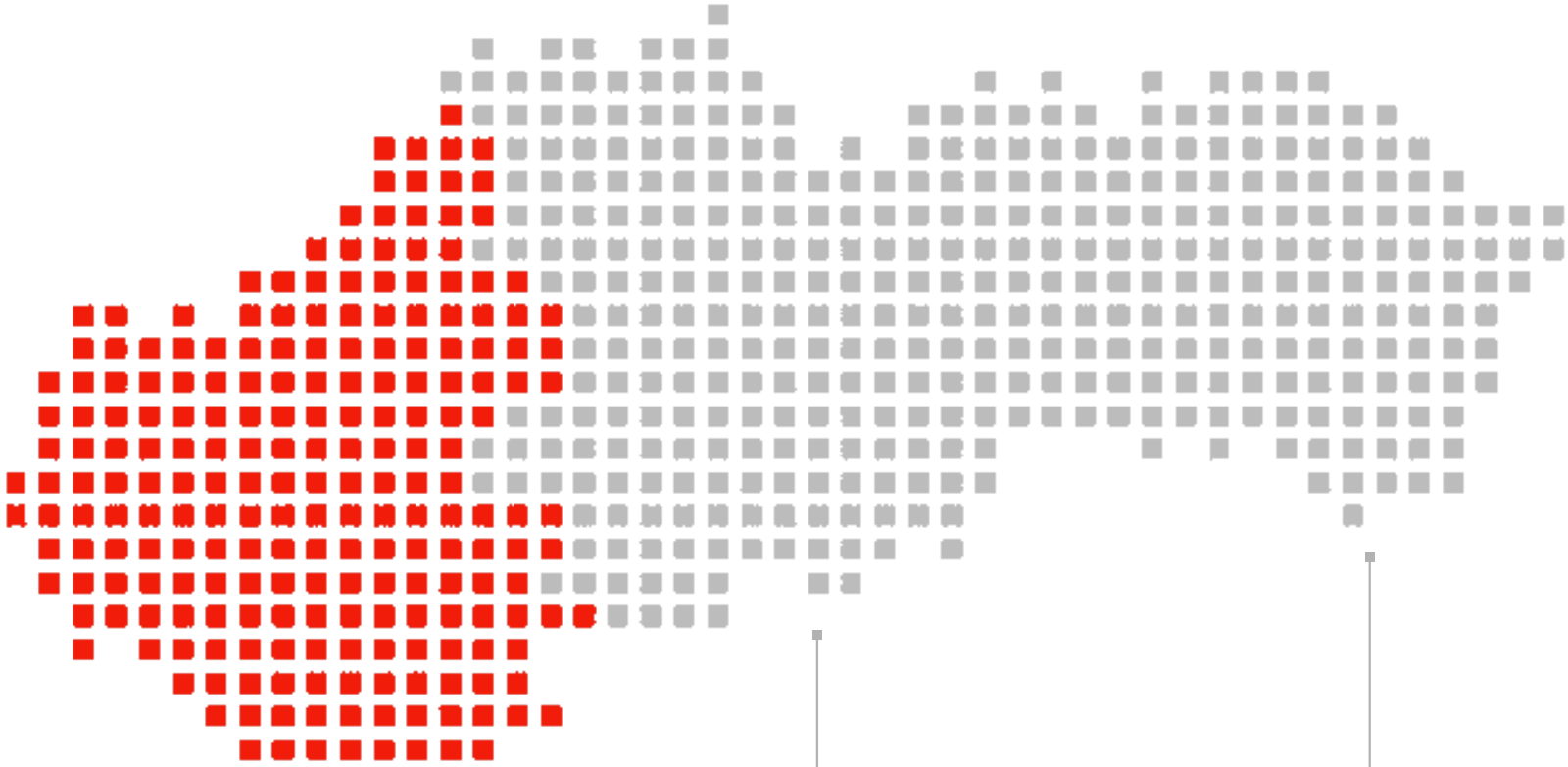

ZSE ZSE DRIVE e·on

SSE STREDOSLOVENSKÁ ENERGETIKA ZSE DRIVE EP Energy (49% akcionár SSE)

VE ZSE DRIVE e·on

AMBASÁDORI UDRŽATEĽNOSTI

V centre udržateľnosti stoja ľudia – naši zamestnanci,
ktorí sú nositeľmi zmeny a inovačných riešení.

Radi by sme Vám v rozhovore predstavili 5 z našich kolegov, ktorí okrem iného
opisujú svoj životný štýl, kde sa trvalo udržateľné rozhodnutia stali ich prirodzenou súčasťou života.

Zuzana Lančaričová

Špecialista environmentu

Udržateľnosť je kľúčová pre mnohé z Vašich projektov v práci. Ste ale veľmi aktívna aj mimo nej. Ako konkrétne a čo Vás k tomu motivuje?

Odjakživa som inklinovala k aktivitám na ochranu prírody. Motivovala ma k tomu vrodená chuť pomáhať a chrániť slabších. Dnes už je to o vnútornom presvedčení, že keď chcem, aby bolo niečo inak, musím pre to urobiť niečo sama. Veľkou inšpiráciou bol pre mňa môj starší brat. Organizovali sme v meste rôzne aktivity ako zber odpadu na sídliskách, komunitné záhrady, výsadba zelene a pod.
Pred troma rokmi som začala s projektom „Bezpečné zastávky", ktorému sa vo voľnom čase venujem. Každý deň som cestou z práce chodievala cez park okolo autobusovej zastávky, pri ktorej som pravidelne nachádzala uhynuté vtáctvo. Úhyny boli spôsobené nárazom vtákov do sklenej výplne prístreškov MHD, pretože počas rýchleho pohybu za letu nedokážu rozpoznať, že sklo je prekážka. Na ochranu vtáctva som už z pracovnej sféry senzitívna, takže som chcela nájsť spôsob, ako týmto zbytočným úhynom zabrániť. Veľa ľudí sa tejto téme na Slovensku nevenovalo, ale od susedov z ČR som získala množstvo hodnotných informácií. Riešenie je veľmi jednoduché: dostatočne hustým polepom (max. 10 x 10 cm) sa stane presklená plocha pre vtáky viditeľná.
Vďaka Nadácii ZSE som získala potrebné financie na nákup nálepiek a do olepovania som zapojila dobrovoľníkov a žiakov základných škôl. Aktivita mala ohlas a mnoho ľudí inšpirovala (v čo som dúfala, pretože nemám kapacitu olepiť celé Slovensko), takže okrem Trnavy sú už bezpečné zastávky aj v Trenčíne, Hlohovci, chystajú sa aj Malacky a Bratislava. V súčasnosti realizujeme tieto opatrenia na vybraných základných školách. Budovy škôl majú nespočetne veľa okien, ktoré sa vtákom stávajú tiež osudnými. Táto aktivita má teda okrem cieľa ochrániť vtáctvo takisto edukatívny charakter pre deti. Na školách zároveň organizujeme prednášky a výsadbu drevín, kríkov a výrobu vtáčích búdok a kŕmidiel.
Sklo sa v súčasnosti stalo architektonickým hitom, takže takýchto pascí pre vtáky neustále pribúda. Samozrejme ideálne by bolo, keby vlastník takejto nebezpečnej presklenej plochy zrealizoval na svoje náklady preventívne opatrenia, ale zatiaľ je to u nás len veľmi ťažko vymáhateľné. Preto je dôležité, aby sa táto téma dostala na verejnosť. Ornitológovia tvrdia, že ročne zahynie na presklených plochách vo svete až miliarda vtákov.

Snažíte sa svojim prístupom pozitívne „nainfikovať" aj ostatných okolo seba? Máte pocit, že jednotlivec môže zmeniť svet? Ako?

V mojom prípade došlo k veľmi prirodzenému prieniku aktivít vo voľnom čase s aktivitami v práci. Lásku k prírode som v sebe mala odmalička, no jej zacielenie do oblasti ochrany vtáctva sa začalo budovať najmä vďaka mojej pracovnej náplni, ktorej súčasťou je aj ekologizácia elektrických vedení. Rovnako aktivity zamerané na minimalizáciu odpadu, jeho správne triedenie a všetky témy, o ktorých hovoríme kolegom vo firme sa snažím aj žiť, nielen o tom „poúčať". Odpozorovala som, že dávaním nevyžiadaných rád o environmentálnych témach človek druhých skôr odradí, takže som zástanca tohto, že jedine svojim príkladom, motiváciou a prístupom môžeme inšpirovať druhých prirodzene danú cestu nasledovať. Ak sami chcú. Krásnym zadosťučinením, osobným aj pracovným, je pre mňa napríklad pohľad z okna kancelárie na dvor, kde kolegovia vracajúci sa z celodennej fušky poctivo triedia odpad z výroby. Alebo keď ma kolegovia zo zámočníckej dielne, ktorí vyrábajú búdky pre sokoly myšiare oslovia so skutočnou starosťou v hlase, či im tam neprirobíme drevené bydielko na komfortnejšie pristátie. Sú to také maličkosti, no menia svet. Ak by ste naskladali takýchto maličkostí do náročného dňa niekoľko, získa úplne iný rozmer. Myslím si, že keď človek žije svoj život na obraz toho čo by chcel vidieť aj vo vonkajšom svete, tak už ho mení. Požičiam si jeden citát, ktorého autora nepoznám, ale je v ňom kus pravdy: „ Keď veľa malých ľudí, na veľmi malých miestach, urobí veľa malých vecí, môže sa zmeniť tvár celej zeme."

Ako vnímate boj proti klimatickej kríze, o ktorom sa v súčasnosti čoraz viac hovorí? Je podľa Vás ambícia Európy ako prvého klimaticky neutrálneho kontinentu do roku 2050 reálna?

Tým, že sa klimatická kríza mnoho ľudí osobne netýka, nepociťujú jej dôsledky na vlastnej koži, nevzniká prirodzená potreba niečo robiť. Je nevyhnutné, aby sme vystúpili zo svojej komfortnej zóny a konzumného spôsobu života, ktorý je v jeho súčasnej podobe trvalo neudržateľný. Tým nemyslím vrátiť sa do jaskyne, ale skutočne začať neodkladne realizovať funkčné opatrenia. Možno budú mať vplyv na náš súčasný komfortný spôsob života, ale obmedzenie sa v určitej sfére nám otvorí možnosti v inej. Ľudia však potrebujú pre svoju motiváciu vidieť zmenu zhora. Musí prísť k prísnym reguláciám a kompenzáciám na strane najväčších znečisťovateľov planéty a ich výrobných činností. Ambícii Európy ako prvého klimaticky neutrálneho kontinentu fandím, ale ciele sa musia začať plniť ihneď. Čím neskôr sa to stane, tým drastickejšie budú musieť byť. A to bude nepríjemné pre všetkých. O desať rokov sa klimatická kríza prejaví omnoho citeľnejšie pokračujúcim vymieraním vzácnych druhov živočíchov i rastlín, čo ovplyvní celé ekosystémy. Výkyvy počasia budú enormné, nedostatok prírodných zdrojov obrovský a v konečnom dôsledku sa narastajúce znečisťovanie prejaví na ľudskom zdraví.

Ako môže k dosiahnutiu klimatických cieľov napomôcť spoločnosť, ako je tá naša?

Ľudí často demotivuje práve to, čo spomínam vyššie. Tzn., že nevidia niečo robiť druhých. No ak zapálite v tmavej miestnosti čo i len jednu jedinú sviečku, odrazu je svetla dostatok. Čokoľvek, čo človek urobí pre ochranu životného prostredia, má zmysel. Myslím, že dnes na nás rady a tipy ako sa správať ekologickejšie striehnu na každom kroku. Môj malý tip je začať aspoň s niečím. S jednou - dvoma vecami, ktoré na svojom fungovaní zmeníte a ono to potom príde samo. A neobzerať sa, že kolega alebo kamarát nič také nerobí. Možno práve vďaka vášmu príkladu si sused nevybetónuje celú záhradu, ale vysadí v nej stromy a kríky namiesto tují a vytvorí dažďovú záhradu. Skupina ZSE má veľký potenciál priniesť zmenu a inšpirovať udržateľnými riešeniami iné energetické spoločnosti na Slovensku i vo svete. Už v súčasnosti robíme mnohé opatrenia, ale vždy je priestor urobiť ešte viac. Je toho skutočne veľa, čo dokážeme ovplyvniť – ako spoločnosť, ale takisto každý jeden zamestnanec sám, či už pracuje v administratíve alebo vo výrobnej oblasti – aby sme minimalizovali negatívny dopad našej činnosti na životné prostredie a prispeli k zmene.

Róbert Hennel

Tlmočník a prekladateľ

Ako sa Vy osobne snažíte minimalizovať svoj osobný dopad na životné prostredie?

Separujem odpad, obmedzil som na minimum jednorazové plasty, napríklad kupovaním čapovanej drogérie alebo vážených, nie balených potravín a používam výlučne látkové tašky. Takisto som veľkým fanúšikom digitalizácie a elektronizácie a nedávno som sa rozhodol, že moje nasledujúce auto bude elektromobil. Jednou z mojich záľub je organizovanie ultramaratónov. Táto komunita má veľmi blízko k prírode, udržateľnosť a ekológia sú pre nás akousi samozrejmosťou. Pre ľudí v tomto športe je prirodzené, že aj počas pretekov na kontrolách separujú odpad alebo nepoužívajú jednorazové poháre na vodu, ale každý si so sebou nosí svoj vlastný, skladací.

V pracovnom živote ste ako prekladateľ a tlmočník aktívnym zástancom elektronizácie a digitalizácie. Prečo?

Domnievam sa, že je vhodný čas na „Administratívu 2.0", ktorá by obmedzila tlačenú formu dokumentov, ale aj nahradila cestovanie, stretnutia a konferencie a presunula veľkú časť práce práve do online prostredia. Či môže jednotlivec zmeniť svet je ťažké povedať, no minimálne každý jeden z nás dokáže svoj vlastný dopad obmedziť na nevyhnutné minimum.

Máme podľa vás v boji proti klimatickej kríze šancu uspieť v priebehu pár desaťročí?

Pokiaľ chceme skutočne riešiť dopady klimatickej krízy do budúcnosti, musíme k téme minimalizovania dopadov na životné prostredie a udržateľnosti pristupovať rovnako ako k téme compliance. Pokiaľ je nemysliteľné, aby sme spolupracovali s obchodným partnerom, ktorý sa dopúšťa protispoločenskej činnosti, musíme byť rovnako zásadoví aj pokiaľ ide o otázku prístupu našich partnerov k ekológii. Náš západný svet je primárnym spotrebiteľom výroby, preto musíme dbať na to, aby aj produkcia mimo územia EÚ bola v čo najväčšej možnej miere ekologická. Musíme sa naučiť vedieť sa niektorých vecí zrieknuť. Také letecky dovezené mango, prípadne avokádo chutia skvele, ale uhlíkovú stopu po sebe zanechajú horšiu ako mesiac dochádzania autom do práce.

Robí podľa Vášho názoru ZSE v tomto smere dosť?

Myslím si, že naša spoločnosť robí veľmi veľa už teraz. Projekty smerujúce k smartifikácii sietí, ich príprave na elektromobilitu, batériové úložiská ale aj zvyšovanie energetickej efektívnosti sú bez pochýb tým správnym krokom. Ako odborníci na elektrickú energiu by sme určite mali byť zákazníkom nápomocní správnym poradenstvom a produktami. A čo vieme spraviť ako jednotlivci? Aj keď nikto z nás sám svet nezachráni, aspoň by ho nemal ešte viac ničiť.

Matúš Baltazarovič

Expert marketingu pre e-mobilitu

Ako člen „posádky" elektromobility v našej spoločnosti sa s pojmom udržateľnosť stretávate veľmi často a ste s ňou priamo spájaný. Aký je Váš postoj k tejto téme?

Hoci sme spolu s kolegami z elektromobility v súvislosťou s ochranou životného prostredia „na očiach", pozornosť si zaslúžia predovšetkým tí, ktorí nám svojou prácou a jej výsledkami umožňujú hlásiť sa k ekológii a udržateľnosti. Mojou úlohou je primárne usmerňovať a správne distribuovať informácie, ktoré, verím, nachádzajú vnímavých adresátov, aby sme na konci dňa mohli povedať, že sme urobili ďalší krok k dlhodobo udržateľnému rozvoju.

V osobnom živote to pre mňa znamená užívať veci a zdroje tak, aby boli k dispozícii aj pre ostatných, ktorí tu budú po nás. V tejto súvislosti mi napadol príklad, na ktorom môžeme túto problematiku veľmi jednoducho a zrozumiteľne vysvetliť: správajme sa tak, aby si naše deti mohli dopriať také drobné radosti, ako napríklad naši starí rodičia, keď sa nebáli napiť sa v prírode z potoka, aby uhasili svoj smäd, alebo ako my, keď sme si ako deti odtrhávali cencúle ľadu lízali ich. Myslieť na budúcnosť bolo treba už „včera", ale verím, že ešte nie je neskoro.

Čo konkrétne robíte pre udržateľnosť v práci a keď nie ste v práci? Ako napríklad motivujete svoje okolie?

Pravidelným opakovaním sa veci stanú automatickými. Je to ako keď si pravidelným cvičením zautomatizujete návyk na šport. Ja sa snažím dlhodobo konať tak, aby moja práca, ale aj aktivity mimo nej boli vždy rozpoznateľné a uveriteľné. Keď ľudia uveria vášmu prístupu, vybudujú si dôveru v to, čo robíte a za čím si stojíte. A odtiaľ je už blízko k tomu, aby ste ich pozitívne inšpirovali. Ako príklad uvediem preferenciu lokálnych zdrojov v pitnom režime počas konferencií. Odmietam piť vodu, ktorá musela cestovať niekoľko tisíc kilometrov. Na podujatiach a akciách značky ZSE Drive využívame lokálne produkty, ktoré z hľadiska uhlíkovej stopy narobia oveľa menej škody.

Čo je podľa Vášho názoru nevyhnutné urobiť pre záchranu planéty v boji proti klimatickej kríze?

Veľmi ťažká odpoveď... V prvom rade buďme všímaví, nepozerajme len pod vlastné nohy a tesne pred seba, ale aj okolo seba, za roh. Všímajme si zmeny, ktoré každý deň prináša, buďme aktívni v tom, čo môžeme sami urobiť – aj keby to malo znamenať, že zdvihneme odpad zo zeme po niekom inom a zahodíme ho, majme nároky na okolie a neustupujme z nich. Buďme pozorní – to je moja všeobecná odpoveď, aj keď možno veľmi zjednodušená. Čím viac nás bude, tým menej sa budeme obávať cieľov, ktoré pred nás do roku 2050 v súvislosti s klimatickou zmenou postavila Európska únia.

Vieme podľa Vás v skupine ZSE ako na to?

Skupina ZSE má v ruke pomyselnú „píšťaľku" a dokáže tento zápas odštartovať – myslím, že to sa už udialo a zatiaľ sa nám ho darí hrať veľmi slušne. Verím, že budeme mať tých správnych „rozhodcov", ktorí usmernia, poradia, dajú veci do pohybu, inšpirujú... Teším sa na to už teraz...

Karol Vörös

Vedúci úseku správy VVN

Vieme o Vás, že ste jeden z „eko-pozitívnych" ľudí v našej spoločnosti. Ako Vy osobne prispievate k ozdraveniu našej planéty?

Pred pár rokmi bola aj pre mňa udržateľnosť cudzím pojmom a zodpovedné správanie sa k prírode u mňa končilo recykláciou papiera a plastu, navyše, nie vždy správnou cestou. Svoje aktivity a zvyky považujem ešte stále iba za základné: keď mám možnosť, nakupujem lokálne výrobky – potraviny aj oblečenie, pri každom nákupe zvážim, či danú vec naozaj potrebujem a prinesie mi dlhodobý pôžitok/šťastie, ak mám na výber, rozhodnem sa pre bezobalový variant výrobkov. Znovu použiteľné tašky, balenia potravín, home made biely jogurt, či mlieko z automatu sú u nás doma samozrejmosťou už niekoľko rokov. Čo sa týka dopravy, na kratšie trasy a v rámci mesta používam bicykel, MHD alebo chodím pešo. Ak cestujem s rodinou, hľadám najefektívnejší spôsob ako chôdzu, bicyklovanie či MHD čo najviac zapojiť. Neverím moderným sloganom ako je zero waste, skôr si myslím, že k tomu, aby sme boli šťastní, sa nepotrebujeme sústrediť na priemyselný rast a nadmernú konzumáciu hocičoho.

Tieto hodnoty by sme mali odovzdať aj svojim deťom.

V našej spoločnosti máte to privilégium zapájať sa aj do rozhodovacích procesov. Hľadáte pri riešení problémov vždy skôr ekologickejšie varianty?

Ak je to možné, tak áno. Som presvedčený, že pokiaľ sa nájde dostatočne veľa jednotlivcov, ktorí veria spoločným hodnotám, potom vedia vytvoriť tlak na zákonodarcov a zmeniť veci k lepšiemu. Pozitívna zmena často nastane odmietnutím zaužívaných modelov. Napríklad, už aj u nás celkom dobre funguje zdieľaná ekonomika, nemusíme všetko vlastniť. Autá, nástroje, hračky, športové potreby – to všetko sa dá prenajať. Rovnako nemusíme vždy automaticky siahať po najjednoduchšej či najlacnejšej alternatíve – treba si nájsť čas a preveriť si pôvod a spôsob spracovania tovarov. Na začiatku je náročné triediť medzi množstvom informácii a zorientovať sa v nich, ale časom sa nastavíte na overené veci a ide to automaticky.

Postačia na záchranu planéty takéto individuálne, dobrovoľné kroky? Nie je už na to neskoro a netreba ku problému klimatickej krízy pristúpiť radikálnejšie?

Na začiatok je podľa mňa nevyhnutné si uvedomiť, že s ekologickejším prístupom nerobíme láskavosť planéte, ale sami sebe. Podľa môjho názoru si naša planéta veľmi dobre poradí aj bez nás, zachraňovať ju netreba. My sme tí, nad ktorými visí Damoklov mec. Žiaľ, ešte stále sme príliš krátkozrakí a inštinktívne sa sústreďujeme skôr na ekonomický rast, nadmerný konzum a vlastné pohodlie ako na starostlivosť o prírodu a naše bezprostredne okolie. Pri aktuálnej technologickej a spoločenskej vyspelosti máme mnoho príležitostí, ako urobiť niečo nielen pre seba, tu a teraz, ale rovnako pre budúce generácie. Verím, že o 10 rokov budeme oveľa ďalej, aktivít smerujúcich k udržateľnosti bude takisto viac a budú prijímané s väčším porozumením ako je tomu dnes. Európa v tom môže ísť príkladom a byť lídrom, ale potrebujeme aj tzv. „buy in" – spoluúčasť najväčších hráčov ako sú USA, Čína, Rusko, India.

Do akej miery to vieme ako významný hráč na energetickom trhu a zároveň spoločnosť so 100-ročnou tradíciou ovplyvniť?

Nenásilné vzdelávanie a podpora zamestnancov pri eko témach je dobrý začiatok. Správna selekcia obchodných partnerov aj z pohľadu zodpovedného prístupu k životnému prostrediu by sa mala stať štandardom. Nakoniec netreba zabudnúť, že máme priamy kontakt s (doslova) miliónom zákazníkov. Mnohí z nich sú eko témam otvorení a viacerým ďalšia podpora a informovanosť pomôže, aj keď to nesúvisí priamo s našim core biznisom.

Andrej Felix

Manažér zákazníckych stavieb

Ktoré sú Vaše preferované spôsoby udržateľného správania sa – či už v pracovnom alebo osobnom živote a čo Vás k nim motivuje?

Asi najviditeľnejšou aktivitou v spojení s mojou osobou je používanie bicykla ako dopravného prostriedku. Tzn., preferovanie nemotorovej dopravy všade tam, kde sa to dá - od dochádzania do práce na bicykli až po každodenné aktivity, ktoré človek potrebuje absolvovať v rámci bežného dňa. Mojou motiváciou je rovnako radosť z pohybu ako aj pocit, že aspoň v malej miere prispievam k zníženiu emisií oxidu uhličitého. Lokálne nakupovanie, triedenie odpadu, aktivizmus a minimalizmus je už len nadstavbou k tomu. Celkovo považujem všetky spomenuté tipy v boji proti klimatickej zmene za dobré rozhodnutie ako žiť zdravo nielen vo vzťahu k sebe samému ale aj ku komunite, spoločnosti a celej planéte. A v tomto smere nerozlišujem, či ide o pracovný alebo voľný čas.

Získali ste už napríklad pre ekologický spôsob dopravy aj niekoho zo svojho okolia?
Samozrejme. Jednotlivcov, aj skupiny. Verím, že každý, kto sadol na bicykel, si to po mojich informačno – agitačných príspevkoch náležite užil a naďalej bude obmedzovať svoju osobnú motorovú dopravu. Jednotlivec má ohromnú silu v tom, že môže byť povestným spúšťačom zmeny vo svojom okolí. A keď sa táto zleje z viacerých komunít do jedného celku, dokáže veľa.

Čo je podľa Vás potrebné na to, aby sa k riešeniu klimatickej krízy pristupovalo celospoločensky a aby to nebola len snaha jednotlivcov, komunít či niektorých krajín?

Najnevyhnutnejším predpokladom pre záchranu planéty v boji proti klimatickej zmene je globálna zmena myslenia. Tam vidím pomerne veľké rezervy, keďže Európa, v ktorej si veľká časť krajín a ľudí prešla érou blahobytu, sa nemôže porovnávať s Afrikou či Áziou, kde je tvorba konzumnej spoločnosti ešte len na vzostupe. O 10 rokov bude tento nepomer ešte stále veľký, ale zmena myslenia a prezentovania myšlienok lídrov bude kľúčová. Ambícia Európy, ako prvého klimaticky neutrálneho kontinentu do roku 2050, je reálna. Počas zostávajúcich 29 rokov však treba na tejto ceste zotrvať a neodkloniť sa od nej.

Ktoré sú podľa Vás najmarkantnejšie aktivity, vďaka ktorým možno skupinu ZSE nazvať spoločensky zodpovednou organizáciou a označiť ju ako slovenského lídra v nastúpenom trende trvalo udržateľného rozvoja?

Myslím si, že k dosiahnutiu cieľa – klimaticky neutrálneho kontinentu – napomáhame v rôznych oblastiach: či už je to modernizácia a inovácie pre lepšie využitie obnoviteľných alebo čiastočne obnoviteľných zdrojov, elektromobilita alebo efektívne využitie prostriedkov na obnovu a riešenia všetkých nových odberných miest. Ako zamestnanci máme šancu toto nové „nastavenie sa" na udržateľnosť a zmeny, ktoré prináša nielen zažiť v „priamom prenose" ale priamo sa na ich realizácii podieľať.

STRATÉGIA UDRŽATEĽNOSTI

Ciele udržateľného rozvoja

Organizácia spojených národov (OSN) už v roku 1997 prijatím Kjótskeho protokolu upozornila na extrémnosť klimatických výkyvov a urgentnosť spájania síl v zápase s touto krízou. V roku 2000 OSN prijala takzvaných 8 Miléniových cieľov, ktoré boli upriamené na boj proti extrémnemu hladu, chudobe a úmrtnosti v krajinách tretieho sveta. Dosiahnutie ambiciózneho cieľa, aby nikto na svete nežil z menej ako jedného dolára na deň (v súčasnosti 1 z 8 ľudí), bol stanovený na rok 2015. Boj s extrémnou chudobou bol však ešte oveľa zložitejší ako sa na prvý pohľad mohlo zdať. V cieľovom roku 2015 v extrémnej chudobe stále žilo viac ako 1,2 miliardy ľudí. Aj preto sa OSN rozhodla nadviazať na Miléniovú agendu a v roku 2015 prijala novú výzvu naplnenia tzv. 17 cieľov udržateľného rozvoja (Sustainable Development Goals – SDGs). Na rozdiel od Miléniových cieľov sa SDGs dotýkajú aj zmeny klímy, zachovaniu biodiverzity, rodovej rovnosti, či spravodlivých inštitúcií. Ciele sa navzájom prepájajú a ovplyvňujú, sú merateľné podľa nastavených indikátorov a majú taktiež ambiciózny konečný termín – rok 2030. Tieto ciele sú zamerané nielen na rozvojové štáty, ale svojím podielom má prispieť každá jedna krajina na svete. Aj vďaka tejto ambícii, Agendu SDGs prebralo veľké množstvo organizácii a spoločností na celom svete a snažia sa svojimi aktivitami napomôcť k splneniu týchto ambicióznych cieľov. Skupina ZSE taktiež prispieva svojimi snahami k naplneniu cieľov udržateľnosti, a to aj nasledovnými aktivitami:

SDG1:

Ukončiť chudobu všade a vo všetkých jej formách

Na Slovensku našťastie extrémnu chudobu vo veľkej miere nepociťujeme. Skupina ZSE však aj tak pomáha na miestach, kde je to najviac treba - obdarovávaním detských domovov alebo domovov seniorov skrz projekt „Splnené vianočné priania".

SDG2:

Ukončiť hlad, dosiahnuť potravinovú bezpečnosť a lepšiu výživu, podporovať trvalo udržateľné hospodárstvo

ZSE v tejto oblasti zvyšuje povedomie o problematike či už potravinového odpadu alebo cirkulárnej ekonomiky a zároveň ponúka v daných témach riešenia cez svoje komunikačné kanály (interný časopis, workshopy). V spolupráci s Inštitútom cirkulárnej ekonomiky (INCIEN) ZSE plánuje aktivity zamerané na udržateľné hospodárstvo.

SDG3:

Zabezpečiť zdravý život a podporovať blahobyt pre všetkých a v každom veku

Našimi hlavnými hrdinami sú kolegovia a dobrovoľníci, ktorí sa nespočetné mesiace starajú o naše zdravie a bezpečnosť v súčasnej pandémii. Zároveň bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci (BOZP) je v skupine ZSE top prioritou. Vykonávajú sa obhliadky, rozhovory s nadriadenými, tréningy, edukácie, či interné kampane. Veľký dôraz sa kladie hlavne na prevenciu zdravotných problémov, pričom sú vo firme k dispozícii nadštandardné lekárske prehliadky, príspevok na rekreáciu alebo športová karta či pracovný psychológ. V pandemickom roku 2020 v reakcii na situáciu doplnili doterajšie aktivity online cvičenia, workshopy a školenia zamerané na psychohygienu, vitamínové balíčky či krízová linka pre zamestnanca i jeho rodinu. Naše úsilie o zachovávanie zdravia bolo ocenené aj v konkurencii 35 spoločností, kde sme získali krásne 3. miesto v súťaži Zdravá firma roka, ktorej vyhlasovateľom je Union zdravotná poisťovňa, a. s. Súťaž sa realizuje v rámci projektu „Iniciatíva za zdravšie Slovensko".

SDG4:

Zabezpečiť inkluzívne, spravodlivé a kvalitné vzdelávanie a podporovať celoživotné vzdelávacie príležitosti pre všetkých

ZSE svojim rozsahom odborných kurzov, edukácií, školení a workshopov buduje širokú škálu príležitostí pre všetkých kolegov. Takisto nezabúdame ani na budúce generácie energetikov, s ktorými spolupracujeme už na vybraných odborných stredných školách prostredníctvom programu Duálneho vdelávania. Nadácia ZSE pomocou programu Výnimočné školy takisto podporuje inšpiratívnych učiteľov, ktorí majú motiváciu učiť zaujímavo. Program rovnako spustil aj databázu inšpiratívnych materiálov z rôznych učebných predmetov, ktorá sa neustále rozširuje.

SDG5: Dosiahnuť rodovú rovnosť a posilniť postavenie všetkých žien a dievčat

ZSE zabezpečuje, aby v spoločnosti bola poskytnutá rovnaká možnosť presadiť sa každému zamestnancovi bez ohľadu na jeho pohlavie, vek či rodinný stav.

V roku 2020 ku Dňu žien ZSE organizovala workshop pre manažérky s názvom „Ženy v biznise". Takisto boli pre zamestnancov organizované webináre na témy „Medzigeneračné rozdiely" a „ Ako zvládnuť náročnú situáciu v rodine", ktorú viedla detská psychologička ako reakciu na prvú vlnu pandémie, kedy bola situácia pre rodičov nová a veľmi náročná. Webinár sa venoval aj témam ako zvládnutie neočakávanej práce z domu, strach, úzkosť, zavreté školy či škôlky.

SDG6:

Zabezpečiť dostupnosť a trvalo udržateľný manažment vody a sanitárnych opatrení pre všetkých

Tím environmentu každoročne zabezpečuje monitoring kvality vypúšťaných vôd, kvality vody v studniach a kvality vody v objektoch. V roku 2020 bolo vykonaných 121 analýz. Tradične na Deň vody (22. marec) zamestnanci môžu priniesť svoje vzorky vody zo studní, ktoré sú následne odborníkmi vyhodnotené na prítomnosť dusičnanov a dusitanov v certifikovanom laboratóriu. V roku 2020 vzorky zo studní nebolo možné kvôli pandémii vyhodnocovať, preto sme túto aktivitu nahradili online edukáciou. Navyše v cieľoch Systému Integrovaného Manažérstva (SIM) je každoročne venovaný cieľ ochrane vody - zabezpečenie prevádzkovania zariadení tak, aby nedošlo k jej znečisťovaniu.

SDG7:

Zabezpečiť prístup k cenovo dostupnej, spoľahlivej, trvalo udržateľnej a modernej energii pre všetkých

ZSE ako prvý veľký dodávateľ na Slovensku poskytol zákazníkom možnosť, aby ich elektrina bola 100 % krytá zárukami pôvodu z obnoviteľných zdrojov energie (OZE). Aj vďaka dostupnej cene zelenú elektrinu využívalo na konci roku 2020 viac ako 19 000 zákazníkov. Pre svojich zákazníkov sme zakúpili v roku 2020 záruky pôvodu obnoviteľnej energie od viac ako 760 malých fotovoltických elektrární po celom Slovensku. Aj tento dopyt po udržateľných zdrojoch zároveň nepriamo vytvára trhové prostredie pre neustále zvyšovanie podielu OZE v energetickom mixe.

SDG8:

Podpora trvalého, inkluzívneho a trvalo udržateľného ekonomického rastu, plnej a produktívnej zamestnanosti a riadnej práce pre všetkých

ZSE ako zamestnávateľ na trhu už takmer 100 rokov zabezpečuje riadnu prácu a spoľahlivú starostlivosť o svojich zamestnancov ako jeden z top 20 zamestnávateľov na Slovensku. Spoločnosť ponúka širokú škálu benefitov v oblasti sociálnej starostlivosti, rekreácie, rodiny, zdravia, zábavy a športu, ktoré sú doplnené o ďalšie benefity ako napríklad, stravovacie poukážky plne hradené zamestnávateľom, odmena pri pracovných výročiach, odmena pri životnom jubileu 50 rokov, darčeky z chránených dielní, interné súťaže alebo právna poradňa pre zamestnancov.

SDG9:

Vybudovať pevnú infraštruktúru, podporovať inkluzívnu a trvalo udržateľnú industrializáciu a posilniť inovácie

Na poli inovácií sa aktívne snažíme budovať a zapájať do udržateľných riešení. Jedným z dôkazov je aj fakt, že v roku 2020 spoločnosť ZSE pôsobila ako najväčší operátor verejnej nabíjacej infraštruktúry elektrických vozidiel na Slovensku. S celkovým počtom 229 verejných nabíjacích bodov a 2400 zákazníkmi sme aj v roku 2020 vytvárali podmienky pre trvalo udržateľné riešenia dopravnej infraštruktúry. Za pomoci našich elektrických nabíjacích staníc naši zákazníci v roku 2020 prešli 3,5 milióna kilometrov. Tu však rozhodne nekončíme, keďže ZSE Drive rozvíja aj v roku 2021 inovatívne produkty a služby pre všetkých zákazníkov.

SDG10:

Znížiť rozdiely v rámci a medzi krajinami

Na naplnenie tohto cieľa ZSE nemá priamy dosah, avšak hlavnou myšlienkou zostáva redukcia nerovností nielen medzi krajinami ale aj voči minoritným či znevýhodneným skupinám. Nadácia ZSE sa na jar 2020 rozhodla vytvoriť spomínaný projekt Výnimočné školy so zaujímavým obsahom, ktorý uľahčí online výučbu učiteľom, žiakom aj rodičom. Pandemická situácia však výrazne skomplikovala prístup k vzdelávaniu deťom zo sociálne znevýhodneného prostredia. Nadácia ZSE sa preto rozhodla podporiť úsilie a snahu učiteľov, ktorí prekonávajú množstvo prekážok, aby uľahčili svojim žiakom cestu za vzdelaním. V rámci programu Výnimočné školy sme pripravili špeciálnu grantovú výzvu Výnimočné doučko s cieľom umožniť vzdelávanie všetkých žiakov bez rozdielu. Do programu sa mohli zapojiť nielen školy ale aj organizácie, ktoré svojimi aktivitami pomáhajú vyrovnávať šance a príležitosti vo vzdelávaní. V rámci zníženia nerovností firma zároveň obvykle dvakrát do roka podporuje zdravotne znevýhodnených nákupom darčekových predmetov z chránených dielní.

SDG11:

Premeniť mestá a ľudské obydlia na inkluzívne, bezpečné, odolné a trvalo udržateľné

Koncept smart cities je inovatívny prístup zabezpečenia udržateľného prostredia pre náš zdravý život. ZSE v roku 2020 začala pracovať na projektoch modernizácie vlastných budov prostredníctvom zvyšovania ich energetickej efektívnosti s prvým pilotom ZSE zelenej budovy v Nitre. V roku 2020 sme takisto inštalovali firemnú fotovoltickú elektráreň, pre ktorú sa rozhodla spoločnosť Sezama. O výrobu elektriny zo slnka sa postará 270 panelov s celkovým výkonom 99,9 kW. Firma tak ročne ušetrí CO_2 v množstve, ktoré sa rovná výsadbe 630 nových stromov a zníži tak environmentálnu záťaž našej planéty.

SDG12:

Zabezpečiť trvalo udržateľnú spotrebu a výrobné schémy

Paroplynová elektráreň Malženice pod prevádzkou ZSE Elektrárne s.r.o., je síce fosílny zdroj, no aj vďaka moderným technológiám a maximálnej účinnosti dosahujúcej až 58,5 %, elektráreň emituje ročne len 1/3 emisií v porovnaní s uhoľnými elektrárňami využívajúcimi hnedé uhlie a 1/2 emisií v porovnaní s uhoľnými elektrárňami spaľujúcimi čierne uhlie. Naša spoločnosť v rámci udržateľnej spotreby takisto prísne dohliada na triedenie odpadu či už v administratívnych alebo prevádzkových priestoroch. V roku 2020 bolo zhodnotených 83 % prevádzkového odpadu z celkového množstva 25 000 ton.

SDG13:

Podniknúť bezodkladné opatrenia na boj proti klimatickým zmenám a ich dôsledkom

Proti klimatickým zmenám bojuje ZSE denno-denne svojimi aktivitami a rozširovaním povedomia: od výroby elektrickej energie v Malženiciach, ktorá je 100 % kompenzovaná nákupom emisných povoleniek, dôsledného monitoringu a údržby zariadení s obsahom plynov SF_6 cez ochranu vtáctva, redukciu plastov, elektrifikáciu vozového parku, po digitalizáciu nielen zákazníckeho portfólia ale aj vlastných procesov.

SDG14:

Trvalo udržateľne zachovávať a využívať oceány, moria a ich zdroje

Slovensko síce obklopené morami a oceánmi nie je ale aj tak nám záleží na kvalite a udržateľnosti vôd a na živote v nich. ZSE sa dôsledne venuje odstraňovaniu únikov olejov pri haváriách transformátorov a takisto monitorovaniu tesnosti havarijných vaní, čím zabraňujeme úniku znečisťujúcich látok do našich vôd.

SDG15:

Chrániť, obnovovať a podporovať ekosystémy, lesné hospodárstvo, bojovať proti premene krajiny na púšť a zastaviť spätnú degradáciu krajiny a stratu biodiverzity

Projekty ACON a Danube InGrid, zabezpečujúce modernizáciu distribučných zariadení prostredníctvom nasadzovania SMART riešení, priamo vplývajú na dlhodobé zníženie dopadov na životné prostredie a zvyšujú stabilitu a bezpečnosť dodávok elektriny s možnosťou pripojenia nových zdrojov obnoviteľnej energie. Ďalšie veľké projekty LIFE Eurokite a LIFE Danube Free Sky nadväzujú na dlhoročné ekologizácie vedení pre zabránenie úhynov vtáctva v dôsledku zásahu elektrickým prúdom alebo nárazom do elektrických vedení a bojujú proti hlavným príčinám smrti spôsobeným človekom. ZSE rovnako podporuje aj hniezdne príležitosti inštaláciou hniezdnych búdok pre dravce na podperné body elektrických vedení a prekládky bocianích hniezd na bezpečné podložky. V roku 2020 sa uskutočnil prvotný monitoring objektov v správe skupiny ZSE na prítomnosť a následný manažment inváznych druhov rastlín, ktoré významným spôsobom negatívne vplývajú na pôvodné druhy rastlín v krajine.

SDG16:

Podporovať mierovú a inkluzívnu spoločnosť, poskytnúť prístup k spravodlivosti pre všetkých a budovať efektívne transparentné a inkluzívne inštitúcie na všetkých úrovniach

Zodpovednosť a súlad s právnymi a etickými normami sú pre skupinu ZSE rovnako zásadné ako samotné podnikanie, aj preto predstavujú pravidlá Compliance dôležitú zložku morálneho a etického správania sa zamestnancov vo firme. Značný dôraz kladieme na dodržiavanie ľudských práv, dodržiavanie právnych noriem a princípu spravodlivosti pri výkone podnikania, aj s cieľom predchádzania negatívnym fenoménom v spoločnosti, ako je napr. korupčné správanie.

SDG17:

Posilniť prostriedky implementácie a revitalizácie globálneho partnerstva

Dobré vzťahy s kolegami, dodávateľmi a partnermi častokrát definujú ako úspešné projekty na konci dňa budú. Preto sa aj naďalej snažíme rozvíjať spoluprácu medzi štátmi (e.g. ACON – Česká republika; Danube InGrid - Maďarsko), inštitúciami (e.g. Magistrát mesta Bratislavy - výsadba zelene pri betónovom plote pri ES Karlova Ves; za účasti obcí v našej distribučnej oblasti a Štátnej ochrany prírody - realizujeme prekládky bocianích hniezd) a organizáciami
(e.g. Ochrana dravcov na Slovensku - dlhoročná odborná spolupráca pri projektoch LIFE, ekologizáciách vedení a inštalácii búdok; BROZ – pomoc a spolupráca pri výstavbe veže pre dážďovníky; Inštitút cirkulárnej ekonomiky – meranie uhlíkovej stopy).

17 cieľov spolu predstavuje sériu stoviek rozhodnutí ako chrániť prostredie, v ktorom žijeme, zveľaďovať našu spoločnosť a zodpovedne podnikať. Takmer 100 ročná história ZSE napovedá tomu, že všetky tieto ciele máme zakorenené v DNA a každou jednou aktivitou sa snažíme prispieť k ich naplneniu.

Parížska dohoda a Európsky ekologický dohovor

Na medzinárodnej úrovni po prijatí 17 cieľov udržateľného rozvoja sa súčasne v roku 2015 na Svetovej klimatickej konferencii OSN prijala Parížska dohoda ako následník Kjótskeho protokolu. Dohoda zaväzuje signatárske štáty prijať okamžité, naliehavé a radikálne opatrenia na zníženie emisií zabezpečujúce zastavenie globálneho otepľovania na hranici 2 najlepšie 1,5 stupňa v porovnaní pred industriálnou revolúciou. Najnovšie závery správy IPCC ukazujú, že bezpečnú hranicu oteplenia takmer s istotou prekročíme v priebehu nasledujúcich dvoch dekád. Podľa predpovedí OSN sa teda nachádzame zhruba 30 rokov pred tým ako bude v oceánoch plávať viac plastov ako rýb a 200 miliónov klimatických utečencov bude nútených opustiť svoje spustošené či neexistujúce obydlia. Pri súčasnom vývoji emisií analytici potvrdzujú, že do konca storočia budeme svedkami zaplavenia miest ako Miami, Dháka, Šanghaj a Hongkong. Skupina ZSE ako líder v energetickom sektore na území Slovenskej republiky, si je vedomá svojej funkcie a zodpovednosti naplnenia uhlíkovej neutrality v rámci našich aktivít. Ako hlavný model nám slúži Európsky ekologický dohovor prijatý v decembri 2019, ktorý stanovuje cieľ pre Európu ako prvý uhlíkovo neutrálny kontinent do roku 2050. Pre absolútnu redukciu množstva skleníkových plynov je základom ich kvantifikácia. Oficiálnou metodológiou merania emisií je takzvaný Protokol o emisiách skleníkových plynov (Greenhouse Gas (GHG) Protocol), ktorý rozdeľuje emisie do 3 oblastí (scopes).

Scope 1 - priame emisie z aktivít, z vlastných a kontrolovaných zdrojov spoločnosti (napr. emisie z výroby elektrickej energie, z firemných vozidiel)
Scope 2 - nepriame emisie zo spotrebovanej energie pre vlastné účely (napr. distribučné straty, energia spotrebovaná pre prevádzkovanie vlastných budov)
Scope 3 - ďalšie nepriame emisie, ktoré sú následkom aktivít spoločnosti, ale nie sú klasifikované ako Scope 2 (napr. emisie z produktov predaných zákazníkom, spotreba energie a tepla z prenajatých budov, lízované vozidlá, služobné cesty zamestnancov).

Emisná bilancia skupiny ZSE

Na základe danej metodológie skupina ZSE uvádza aj predbežné výpočty svojej uhlíkovej stopy za rok 2020.

Emisná bilancia skupiny ZSE v tonách ekvivalentu CO_2 (CO_{2e})

		2020
Scope 1	Výroba EE (Malženice)[1]	**629 491**
	Výroba tepla[2]	**212**
	Vlastné vozidlá[3]	**82**
	Fugitívne emisie (SF_6)[4]	**498**
Scope 2	Nákup energií (EE, teplo, zemný plyn) pre vlastné potreby[5]	**1 430**
	Straty z prevádzky elektrickej sústavy[6]	**132 441**
Scope 3	Predaná EE zákazníkom[7]	**1 113 683**
	Predaný plyn zákazníkom[8]	**593 690**
	Lízingové vozidlá	**3 543**
	Služobné cesty zamestnancov (letecké)[9]	**9**
Spolu		**2 475 079**

[1] Množstvo CO_2 schválené Národným registrom emisných kvót. Na základe zmluvy č. 62/2012-8.2 na vykonávanie funkcie vnútroštátneho správcu emisných kvót Slovenskej republiky uzatvorenej medzi Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky a spoločnosťou ICZ Slovakia a. s., ktorá nadobudla účinnosť dňa 27. 10. 2012, spoločnosť ICZ Slovakia a. s. vykonáva funkciu vnútroštátneho správcu emisných kvót od 01. 01. 2013 < http://emisie.icz.sk/>

[2] Spaľovanie paliva (zemný plyn) vo vlastných kotloch. Emisný faktor plynu 2020 (AV) = 55,714 t CO_2/TJ, zdroj SPP. Množstvo zemného plynu (2020): 1056,53 MWh/rok.

[3] Emisný faktor zdroj: Ministerstvo životného prostredia SR, Inštitút environmentálnej politiky (2020): Metodika pre IEP kalkulačku osobnej uhlíkovej stopy. Hodnoty rovnako overené cez GHG protocol Transport tool.

[4] Únik SF_6: v roku 2020: 21,21 kg. Zdroj hodnoty potenciálu globálneho otepľovania (GWP: Green Warming Potential) SF_6 = 23 500: IPCC Fifth Assessment Report, 2014 (AR5)

[5] Nákup EE 2020: 3873,97 MWh/rok, emisný faktor: zvyškový mix dodávateľov 218,23 g CO_2/kWh, zdroj OKTE; Nákup tepla (zemný plyn) 2020: 2915,1 MWh/rok, emisný faktor plynu 2020 (AV) = 55,714 t CO_2/TJ, zdroj SPP.

[6] ZSE distribučné straty 2020: 606,809 GWh. Zdroj: Bilančná tabuľku ZSE Energia. Emisný faktor: zvyškový mix dodávateľov 218,23 g CO_2/kWh, zdroj OKTE

[7] Objem dodanej EE po odpočítaní distribučných strát. 6 722 GWh – 606,809 GWh = 6115,11 GWh). Emisný faktor ZSE dodávateľským mixom 2020 (zvyškový mix dodávateľov upravený o zakúpené záruky pôvodu ZSE): 182,12 g CO_2/kWh

[8] 2020: Objem dodaného plynu zákazníkom: 2960 GWh = 10 656 TJ. Emisný faktor plyn 2020 (AV) = 55,714 t CO_2/TJ. CO_2 = 593 690 t CO_2e, zdroj SPP.

[9] Air miles calculator < Vienna to Düsseldorf distance (VIE to DUS) | Air Miles Calculator>; Hodnoty rovnako overené cez emisný faktor zdroj: Ministerstvo životného prostredia SR, Inštitút environmentálnej politiky (2020): Metodika pre IEP kalkulačku osobnej uhlíkovej stopy.

Emisie z výroby elektrickej energie v Malženiciach sú od svojho znovuotvorenia v roku 2018, 100 % kryté nákupom emisných povoleniek, vďaka ktorému ZSE už dnes vyrába elektrickú energiu v paroplynovej elektrárni v plne CO_2 kompenzovanom režime. V rámci vozového parku ZSE v roku 2020 začala s prípravou zmeny internej politiky, ktorá spúšťa elektrifikáciu vo vlastných radoch a za pomoci stimulov výrazne podporí elektromobilitu služobných ako aj súkromných vozidiel. Aj preto je skupina ZSE v rámci vozového parku odhodlaná svoje emisie do roku 2030 zredukovať v čo možnej najväčšej miere.

V scope 1 sú nemenej závažným emiterom skleníkových plynov emisie SF_6 (fluorid sírový/hexafluorid síry), ktorého potenciál globálneho oteplenia (GWP) je o 23 500-krát vyšší ako emisie CO_2 v 100-ročnom horizonte. Informácie o potenciále globálneho otepľovania, vrátane ostatných skleníkových plynov vydáva IPCC - orgán OSN pre hodnotenie vedeckých poznatkov súvisiacich so zmenou klímy. V oblasti budov začala ZSE v roku 2020 pracovať na akčnom pláne, ktorý zvýši energetickú efektívnosť a zabezpečí revitalizáciu areálov prevádzkových objektov. Aj v ďalších rokoch, vďaka nákupom záruk pôvodu, je ZSE odhodlaná naďalej znižovať uhlíkovú intenzitu nášho dodávateľského mixu a budovať plány redukcie uhlíkovej stopy aj v ostatných emisných oblastiach.

Aj na základe cieľov Európskeho ekologického dohovoru a v súvislosti s výpočtom emisií za skupinu ZSE je našim strategickým cieľom ich postupná redukcia smerom k uhlíkovej neutralite do roku 2050 nasledovným spôsobom:

Scope 1 a **Scope 2**: -75 % do roku 2030 a -100 % do roku 2040
Scope 3: -50 % do roku 2030 a -100 % do roku 2050.

Stratégia prechodu k bezuhlíkovému podnikaniu je v prvom rade fyzická redukcia emisií, zmena správania a nastavenia procesov. Investície do bezemisných riešení sú taktiež nevyhnutnou súčasťou udržateľnej energetickej transformácie. K dosiahnutiu uhlíkovej neutrality skupina ZSE počíta aj s plánom kompenzačných opatrení, ktoré v konečnom dôsledku budú kompenzovať nevyhnutné emisie, ktoré spoločnosť pre svoje fungovanie produkuje. Vytvorenie tohto plánu budeme v budúcnosti konzultovať s expertmi pre kompenzačné opatrenia uhlíkovej stopy.
Okrem emisií CO_2 skupina ZSE sleduje vo svojich prevádzkach parametre a výsledky výpočtov jednotlivých ukazovateľov znečisťovania ovzdušia. V tabuľke sú uvedené súhrnné hodnoty za rok 2020 v kg/rok.

Zdroje znečistenia

	Kategória zdroja znečisťovania ovzdušia	Tuhé znečisťujúce látky (TZL)	SO_2 (kg/rok)	Nox (kg/rok)	CO (kg/rok)	Organické plyny a pary vyjadrené ako celkový organický uhlík (TOC) (kg/rok)
Elektráreň Malženice	veľký	**24 520**	**2940**	**171 560**	**128 870**	**7 060**
Kotolne & dieselagregáty	stredný	**4,58**	**0,34**	**57,70**	**21,60**	**3,57**
Kotolne & dieselagregáty	malý	**9,02**	**1,01**	**165,47**	**66,26**	**11,04**

HLAVNÉ OBLASTI PODNIKANIA

Stabilné a moderné siete

Projekt ACON

ACON Smart Grids je jedným z kľúčových projektov Západoslovenskej distribučnej (ZSD). Ako projekt zaradený do zoznamu elitných infraštrukturálnych projektov spoločného záujmu Európskej únie (PCI - Projects of Common Interest) využil benefit plynúci z tohto statusu – možnosť uchádzať sa o grantové spolufinancovanie z prostriedkov EÚ.
Aj preto na základe úspešnej grantovej žiadosti sa ACON v prvej polovici roka 2019 stal prvým PCI projektom v oblasti inteligentných sietí, realizovaným výlučne distribučnými spoločnosťami v regióne strednej a východnej Európy (partnerom je český prevádzkovateľ distribučnej sústavy EG.D, a.s. – predtým E.ON ČR). PCI projekty predstavujú kľúčové infraštrukturálne projekty, ktorých cieľom je prepájanie európskych energetických systémov a dosahovanie energetických a klimatických cieľov EÚ. Spoločnosť ZSD hrá v tomto kontexte dôležitú úlohu, pretože v súčasnosti koordinuje a realizuje už dva takéto projekty – ACON a Danube InGrid. Ich spoločná hodnota dosahuje takmer pol miliardy eur. Z toho hodnota investície ZSD dosahuje kumulovane až 200 miliónov eur. Grant, ktorý bol udelený projektu ACON, predstavuje výšku 91,2 milióna eur, je jedným z historicky najvyšších kofinancovaní. Cieľom projektu ACON je modernizácia a zvýšenie efektívnosti distribučnej sústavy a prehlbovanie cezhraničnej spolupráce medzi Slovenskou a Českou republikou. Vzhľadom na cezhraničný charakter projektu sa preto jednotlivé aktivity realizujú predovšetkým v prihraničných oblastiach. Výrazne sa tak prispeje k integrácii trhu s elektrinou medzi oboma krajinami a k vzniku ekonomicky výhodnej elektrizačnej sústavy s malými stratami a vysokou kvalitou a bezpečnosťou dodávok. Na modernizáciu distribučnej sústavy budú využívané smart grid technológie, čím sa vytvorí technické prostredie, umožňujúce realizáciu iných inteligentných riešení v budúcnosti. Realizácia konkrétnych aktivít sa začala už v roku 2018 po podaní žiadosti o grant. Medzi prvými bola investícia do modernizácie a digitalizácie jedného z najporuchovejších vedení, ktoré zabezpečovalo distribúciu elektrickej energie do obcí v trenčianskom regióne. Digitalizáciou (inštaláciou silového a optického pripojenia) takmer 8-kilometrového úseku vedenia v oblasti Drietoma – Kykula a jeho umiestnením do zeme sa znížila poruchovosť, čo sa pozitívne prejavilo už počas zimy 2020, keď v spomínanom úseku nebola zaznamenaná žiadna porucha. Súčasťou rozsiahlej investície bola aj výstavba troch nových trafostaníc.

acon

Smart Grids CZ/SK

Na jar 2020 boli všetky investičné aktivity v rámci Západoslovenskej distribučnej zredukované, čo sa výrazne týkalo tiež stavieb v rámci projektu ACON. Napriek tomu sa v rámci projektu podarilo dokončiť dve stavby začaté v roku 2019 a takisto začať a zároveň dokončiť ďalšie štyri stavby. V roku 2020 bolo v rámci projektu preinvestovaných celkovo 3,1 milióna eur. Zrealizovali sa stavby digitalizácie VN siete v súbehu s kabelizáciou VN vzdušných vedení. Tieto vzdušné vedenia sa nachádzali prevažne v nedostupnom lesnom teréne v lokalitách okolo obcí Čachtice, Lubina – Javorina, Dolná Súča, Krásna Ves a Borský Mikuláš. Vedenia postavené v 70. a 80. rokoch minulého storočia, niektoré ešte na drevených podperných bodoch, boli bez väčšej rekonštrukcie prevádzkované cez lesné prieseky. To si vyžadovalo nemalé finančné prostriedky na orezy. Napriek tomu boli tieto úseky výrazne poruchové pri každej väčšej poveternostnej kalamite – najmä pri búrkach, silnom vetre alebo námraze. Výstavbou podzemných káblových trás optickými káblami potrebnými na prenos údajov zo siete vzniklo ďalších viac ako 5 km bezporuchových zemných káblových VN vedení v hodnote približne 700-tisíc eur. Celkovo sa od začiatku projektu do konca roku 2020 vybudovalo 22,7 km nových VN káblových trás v súbehu s optickými úložnými káblami. Celková investícia zahŕňala tiež vybudovanie nového prepoja VVN linky pre budúcu elektrickú stanicu v Borskom sv. Jure či modernizáciu infraštruktúry v pohraničnej oblasti Skalica-Mlynky – výstavbu novej kioskovej trafostanice a zakabelizovanie 684 m VN vzdušného vedenia. Táto oblasť bola doteraz zásobovaná elektrickou energiou z trafostanice umiestnenej v Českej republike, čo výrazne komplikovalo údržbu a opravy, pretože práce museli byť objednávané od českých partnerov. Nemalou mierou je do projektu ACON zahrnutá aj aktivita Smart grids IT riešenia. Obsahuje navrhnutie, implementácie a testovania architektúry nového IT systému (hardvér a softvér) založeného na potrebe integrovať informácie, riadenie a prevádzkový softvér.

Projekt Danube InGrid

Rok 2020 predstavoval ďalší významný míľnik pre spoločnosť ZSD. V októbri tohto roka totiž už spomínaný slovensko-maďarský projekt spoločného záujmu Danube InGrid získal doteraz najvyššie grantové spolufinancovanie v kategórii smart grid z európskeho finančného nástroja CEF – 102 miliónov eur a súčasne je jediný smart grid projekt, ktorému bolo udelené spolufinancovanie z CEF v roku 2020. Udelením grantu sa spoločnosť ZSD stala jedinou v rámci EÚ, ktorá je, spoločne s partnermi, realizátorom dvoch PCI projektov v kategórii smart grids súčasne. V tejto kategórii predstavujú ACON a Danube InGrid zároveň projekty s najväčším objemom investičných nákladov. ZSD tým opätovne potvrdila svoju pozíciu dôležitého hráča pri kreovaní modernej a stabilnej elektrizačnej sústavy v regióne strednej a východnej Európy, ktorá má vplyv na budovanie a zlepšovanie jednotného energetického trhu Európskej únie ako celku.

Realizátorom projektu Danube InGrid na území Slovenska je okrem spoločnosti ZSD jediný prevádzkovateľ prenosovej sústavy – spoločnosť Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s. (SEPS). V Maďarsku je to prevádzkovateľ distribučnej sústavy E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. (EED). Dotknutým územím je región západného Slovenska a severozápadného Maďarska. Celková hodnota projektu presahuje 290 miliónov eur. Primárnym zámerom projektu Danube InGrid je vybudovanie inteligentnej siete v regióne strednej a východnej Európy, ktorý umožní rozsiahlejšiu integráciu výrobcov energie z obnoviteľných zdrojov do distribučnej sústavy, pri udržaní vysokej kvality a bezpečnosti dodávok.

Jednotlivé projektové aktivity je možné rozdeliť do troch hlavných kategórií:

1. Rozširovanie a zlepšovanie existujúcej distribučnej sústavy so zavedením smart zariadení, s cieľom zvýšiť spoľahlivosť dodávok elektrickej energie a stability sústavy.
2. Rozširovanie komunikačnej infraštruktúry prostredníctvom budovania optických trás a smart prvkov, ktoré umožnia efektívny manažment a kontrolu sústavy.
3. Integrovanie a implementácia smart grid IT riešení, ktoré vytvoria podmienky na spracovávanie obrovských objemov dát s cieľom optimalizovať správu majetku a prevádzku sústavy.

Spoločnosť ZSD sa v rámci projektu Danube InGrid sústredí predovšetkým na modernizáciu technológie v 150 transformačných staniciach, budovanie nových rozvodní, budovanie optickej siete v dĺžke 320 km a implementáciu IT riešení, vrátane systémov kybernetickej bezpečnosti. ZSD sa bude aj naďalej usilovať o úspechy projektov ACON a Danube InGrid v nasledujúcich rokov pri ich samotnej realizácii.

Digitalizácia služieb ZSD

Popri veľkých modernizačných projektoch ACON a Danube InGrid sa spoločnosť ZSD sústredí aj na digitalizáciu svojich služieb a tak prináša svojim zákazníkom možnosť využitia online služieb z pohodlia domova alebo kancelárie.

Do roku 2020 ZSD digitalizovala riešenia, vrátane:

- **Žiadosť o pripojenie spotreby** – v prípade, že zákazník stavia nehnuteľnosť, ktorá ešte nie je pripojená do elektrickej siete alebo už má nehnuteľnosť, v ktorej je pripojená elektrina a chce zmeniť technické podmienky pripojenia, pomocou online riešenia vie ušetriť čas a podať túto žiadosť elektronicky

- **Žiadosť o pripojenie malého zdroja** – Umožňuje zákazníkovi podať elektronickú žiadosť o pripojenie zariadenia na výrobu elektriny do 10 kW

- **Distribučný portál** – šetrí čas pri komunikácii s distribútorom elektrickej energie, keďže informačný portál pre zákazníkov a obchodných partnerov ZSD je dostupný online

- **Mobilná aplikácia ZSD** – bezplatná aplikácia ZSD je určená všetkým odberateľom elektriny v regióne západného Slovenska a momentálne poskytuje okrem iných aj funkcie odpočtov, aktuálnych porúch, plánovaných odstávok, informácie o odberných miestach či zákaznícku linku

- **Mobilná aplikácia CORVUS** - v spolupráci s neziskovou organizáciou Stopka sme integrovali naše distribučné funkcionality do ich programu Corvus a tým služby sprístupnili i nevidiacim a ťažko slabozrakým používateľom. Program je ovládaný hlasom, čo výrazne zrýchľuje prácu zrakovo postihnutých s dotykovými telefónmi

- **SMS/email notifikácie o poruchách** – V prípade vzniknutej poruchy na odbernom mieste, ktorá trvá dlhšie než 15 minút, ZSD zákazníkom automaticky a bezplatne zašle informačnú SMS alebo e-mailom. Túto službu nie je potrebné si aktivovať, notifikácie sú posielané automaticky na telefónne čísla evidované v systéme. Pilotná fáza tejto služby je poskytovaná na celom distribučnom území našej spoločnosti okrem bratislavských okresov.

- **Odporúčaní elektrikári** – Elektronické riešenie ZSD, pomôže zákazníkom vyhľadať prevereného elektrikára vo svojom okolí, ktorý pomôže pripraviť odberné miesto na pripojenie do distribučnej sústavy.

Ďalšou významnou digitálnou službou je Geoportál, ktorý ponúka priestorové údaje o zariadeniach v správe ZSD konkrétne: informatívny náhľad sietí, žiadosť o vyjadrenie k existencii sietí, poskytovanie dát vo formáte DGN, vytvorenie situačného plánu, mapu porúch a odstávok, podnet pre správcu siete a preverenie bezprúdia v zákazníckej lokalite.

Digitalizácia je pre nás kľúčom k trvalo udržateľnej modernizácii našich služieb. Preto aj v roku 2021 pokračujeme v tomto nasadení a zimplementovali sme už služby Žiadosť o vyjadrenie k projektovej dokumentácii a rovnako aj API služby, ktoré poskytujú dodávateľom elektriny efektívny spôsob automatizovaného spracovania dát. API služby umožňujú priame napojenie na rozhranie poskytujúce dáta a ich následné spracovanie bez nutnosti zásahu obsluhy. Dáta môžu dodávatelia importovať priamo do svojej databázy a následne s nimi pracovať. Ďalšie služby ako HUB online žiadostí a Chatbot ZSD, sú v čase spracovania tohto reportu v implementácii.

Inovatívne zákaznícke riešenia

Udržateľné produkty

Výroba elektrickej energie z konvenčných zdrojov výrazne vplýva na európsku produkciu CO_2, energetický sektor v Európskej únii vyprodukuje ročne až 1,17 miliardy ton emisií. Krajiny Európskej únie zavádzajú tzv. zelené zmeny v energetike. Výraznou súčasťou je zvyšovanie podielu obnoviteľných zdrojov v energetickom mixe. V roku 2020 podiel obnoviteľných zdrojov energie (OZE) v EÚ dosiahol 20 % a do roku 2030 je cieľom tento podiel zvýšiť až na 40 % podľa klimatického balíčka opatrení „EU fit for 55". ZSE priniesla ako prvý veľký dodávateľ na Slovensku od 1. 2. 2020 produkt Zelená elektrina pre segment domácností. Zelená elektrina je dodávka elektriny plne krytá zárukami pôvodu OZE, čím podporuje rozvoj elektrární vyrábajúcich elektrinu z OZE ako sú napríklad, slnko, vietor, voda, biomasa či geotermálna voda. Tieto zdroje energie sa prirodzene obnovujú, to znamená, že sú nevyčerpateľné a ekologické.
Do konca roku Zelenú elektrinu od ZSE odoberalo viac ako 19000 zákazníkov, pre ktorých boli záruky pôvodu nakúpené z viac ako 760 malých fotovoltických elektrární po celom Slovensku. Postupne na udržateľnú vlnu prechádzajú aj všetky budovy ZSE s pilotom zelenej prevádzky v Nitre, kde sa výmenou kotolne a inštaláciou fotovoltiky znižujú prevádzkové náklady a uhlíková stopa približne o 30 %. Pod garantovanými energetickými službami ZSE prevádzkuje aj budovu na Hraničnej ulici v Bratislave, kde sa na mesačnej báze reportujú energetické úspory. ZSE postupne buduje akčný plán pre redukciu CO_2 v rámci kompletného portfólia svojich budov a zabezpečuje ich energetickú efektívnosť.

Medzi ďalšie udržateľné riešenia od ZSE jednoznačne patria fotovoltické panely so zárukou vyrobenej elektriny za každého počasia, či zelené strechy, ktoré v kombinácii s fotovoltikou tvoria ekologické

a úsporné riešenia (napr.: zlepšovanie tepelnej pohody v budove, či znižovanie nákladov na prevádzku, najmä chladenie v lete).
Od začatia predaja solárnych riešení od ZSE v roku 2015 do konca roka 2020 sme našim zákazníkom dodali a namontovali 574 fotovoltických riešení na výrobu elektriny a 511 riešení so solárnymi kolektormi na ohrev vody, čím si držíme pozíciu lídra v dodávke týchto riešení. Veľkú inštaláciu fotovoltickej elektrárne sme v roku 2020 realizovali na streche spoločnosti Sezama pri Nitre. O výrobu elektriny zo slnka sa postará 270 fotovoltických panelov s celkovým výkonom 99,9 kW. ZSE takisto ponúka inovatívne riešenie ZSE Fotovolt Bezstarosti, s rozšíreným monitoringom výroby, spotreby, ako aj prebytkov elektriny. Súčasťou tohto riešenia sú aj zelená elektrina a virtuálna batéria, v ktorej dokáže spotrebiteľ dočasne uložiť prebytočne

vyrobenú elektrinu z fotovoltických panelov. Spotreba elektriny v domácnosti je najvyššia počas rána a potom podvečer a večer. Fotovoltické panely však vyrobia najviac elektriny počas dňa, keď je väčšinou minimálna spotreba. V tomto čase, keď rodina nie je doma, sa elektrina z fotovoltických panelov ukladá do virtuálnej batérie a domácnosť ju vie využiť opäť v čase, keď spotreba bude vyššia než výroba. S virtuálnou batériou sa zvyšuje úspora elektriny až na 40 % nákladov na elektrinu a skracuje sa návratnosť fotovoltického riešenia približne o 3 roky, čím sa spotrebiteľ dostáva na zaujímavých 9 – 10 rokov. Virtuálnu batériu prevádzkuje ZSE len za 2€ mesačne, spotrebiteľ si tak nemusí kupovať vlastnú batériu, ktorá stojí niekoľko tisíc eur. Keďže ide o virtuálne úložisko, spotrebiteľ nielenže ušetrí na cene ale využíva aj ekologickejšie riešenie, šetrnejšie k prírode. Virtuálna batéria má oproti fyzickej batérie neobmedzenú životnosť, zatiaľ čo fyzická batéria používaním a časom postupne stráca svoju efektivitu. Pri dodávke elektriny z virtuálnej batérie spotrebiteľ platí len variabilné náklady prevádzkovateľa distribučnej sústavy a ušetrí tak náklady za dodávku elektriny.

Digitalizácia služieb ZSE Energia

Rok 2020 bol rokom digitalizácie, nielen interných firemných procesov ale najmä zákazníckeho portfólia. Napriek pandémii sme naše úsilie smerovali k väčšej digitalizácii zákazníkov z radov domácností. Vďaka množstvu rôznych aktivít (e-mailové a SMS kampane, kampane cez online účet, zákaznícka linka, tím zákazníckej starostlivosti) sa nám podarilo dosiahnuť skvelé výsledky: nárast počtu e-faktúr o 94 040, nárast počtu zákazníkov, ktorým preplatky posielame na účet a nie poštovou poukážkou o 40 006, nárast počtu zákazníkov, ktorí platia prevodom alebo inkasom a nie poštovou poukážkou o 26 335. Online účet využívalo koncom roka 2020 už 334 000 zákazníkov, ktorý je im k dispozícii 24 hodín denne. Z pohodlia domova zákazník vybaví väčšinu záležitostí, týkajúcich sa odberných miest a služieb. Už nie je nutné fyzicky chodiť na ZSE Centrum ani volať na zákaznícku linku.

Zelené nápady ZSE

Prostredníctvom portálu šetri.sk, po novom Zelené nápady, sa ZSE dlhodobo venujeme podpore širšieho environmentálneho povedomia verejnosti, poradenstvu v oblasti šetrenia energií, prinášame trendy a inšpirácie súvisiace s modernou dopravou, pracoviskami a bývaním, ktoré sú šetrnejšie k životnému prostrediu. Na podporu propagácie Zelených nápadov od ZSE si spoločnosť prizvala na spoluprácu predstaviteľov moderného Slovenska , ktorí sú inšpiratívni a aktívni v oblasti dlhodobej udržateľnosti a zeleného aktivizmu. V prvej fáze to boli: Baša Števulová, ktorá spoločne s partnerom pripravuje projekt podporujúci udržateľnosť a sebestačnosť. Michal Sabo, slovenský greenfluencer, ktorý sa na svojich sociálnych sieťach venuje propagácii udržateľného správania. Michal je takisto ambasádorom EU Climate Pact a Ourplanet_eu. Natália Pažická, ktorá sa dlhodobo venuje udržateľnému životnému štýlu, ako je napríklad chod domácnosti, vegánstvo či oblečenie. Babsy Heribanová, slovenská influencerka, moderátorka a PR manažérka, vytvára podcast Nová doba udržateľná, kde sa venuje ekologickým témam. Rozhovory s influencermi, spolu s ich tipmi a radami, ako sa udržateľne správať k našej planéte nájdete v podcastovej sekcii Zelených nápadov ZSE.

E-mobilita

V oblasti elektromobility je ZSE Drive technologickým lídrom na trhu v rámci prevádzky ultra rýchlych verejných nabíjacích staníc, ponúka širokú škálu služieb a poradenstva pre B2B zákazníkov, B2M a zároveň plánuje rozširovať svoju pôsobnosť aj v B2C segmente. V rámci zákazníckeho portfólia ZSE Drive na konci roka 2020 registrovalo 2 468 užívateľov. Vo verejnej sieti nabíjania ZSE Drive v 2020 prevádzkovalo spolu 229 verejne dostupných nabíjacích bodov, z toho 154 (AC) pomalých, 56 (DC) rýchlych a 19 (UFCH) ultra rýchlych verejných nabíjacích bodov. V minulom roku sa ZSE Drive v roli špeciálneho partnera zúčastnilo začiatkom septembra jedinečného podujatia v Košiciach. Salón elektromobilov v roku 2020 priniesol v metropole východu prezentáciu toho najlepšieho zo sveta elektromobility na Slovensku. Podujatie sprevádzali rôzne prednášky a diskusie, ktoré oboznamovali širokú verejnosť s tými najzaujímavejšími informáciami. Samozrejme, nechýbali ani odborné vstupy zo strany ZSE Drive. Koniec roka 2020 navyše priniesol exkluzívnu spoluprácu s automobilkou Volkswagen. Pripravovaný prieskum s cieľom zlepšiť kvalitu služieb ZSE Drive a priblížiť sa našim zákazníkom, bol obohatený o možnosť získania nezabudnuteľného zážitku s elektrickým automobilom VW Id.3, počas jedného mesiaca aj so štedrým kreditom na nabíjanie. Oddelenie ZSE Drive je veľmi aktívne aj v rozširovaní povedomia o roli elektromobility v rámci trvalo udržateľného rozvoja. Pravidelne prispieva novinkami na sociálnych sieťach a rovnako aj v interných médiách (intranet, firemný časopis). Svoje reklamné predmety navyše vyrába z udržateľných materiálov, ako napríklad organické tričká, zápisníky vyrábané z recyklovanej drevoviny, pri tlači obchodných marketingových materiálov ZSE Drive používa ekologické tlačové farby. Takisto samotná nabíjacia karta pre elektromobily (RFID karta) je vyrobená z recyklovaného plastu. Faktom tiež zostáva, že nabíjanie elektromobilov vo verejnej sieti ZSE Drive je plne kryté zárukami pôvodu výroby z obnoviteľných zdrojov.

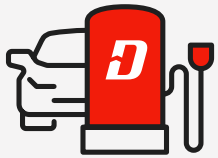

Od mája do novembra 2021 je ZSE Drive súčasťou showroomu elektromobility v bratislavskom Auparku s názvom Moonlight, ktorý funguje na princípe „paperless" – bez používania papiera.

POMOC PRÍRODE A ŽIVOTNÉMU PROSTREDIU – ENVIRONMENTAL

Skupina ZSE sa dlhodobo venuje ochrane životného prostredia a cez svoje aktivity prispieva k zmierňovaniu nepriaznivých dôsledkov, ktoré so sebou energetický sektor prináša. Od roku 2010 je vykonávaný dozorný audit ISO 14001 (Systém environmentálneho manažérstva) certifikačnou spoločnosťou 3EC v spoločnostiach ZSE, ZSD a ZSEE. Recertifikácia sa koná každé tri roky. V rámci skupiny je v oblasti environmentu implementovaných niekoľko nariadení, smerníc a odporúčaní. Každoročne sa stanovujú ciele Systému Integrovaného Manažérstva (SIM), ktoré podporujú rozvoj a prechod k trvalej udržateľnosti. Naplnenie cieľov sa prísne sleduje.

Značnú pozornosť v skupine ZSE venujeme najmä ochrane vtáctva. V roku 2020 sme ošetrili 10 elektrických stĺpov pri skládke Zavar (zistené miesto častého úhynu vtáctva) úpravou preložením preponiek a ekologizovali 231 stĺpov eko-chráničkami na Chránenom vtáčom území (CHVU) Ostrovné lúky (územie výskytu sokola červenonohého). Zároveň sme umiestnili 21 hniezdnych búdok pre sokola myšiara na stožiaroch veľmi vysokého napätia (VVN) a preložili 1 bocianie hniezdo na náhradný stĺp, pričom sme osadili zábrany na stĺp pôvodný.
V roku 2020 sa navyše zakabelizovalo 6,2 km VN vzdušných vedení v lesných priesekoch, čím sa znížilo riziko úhynov vtáctva. Skupina ZSE je v oblasti ochrany živočíšnych druhov zapojená do viacerých partnerských projektov, z ktorých niektoré sú organizované aj na medzinárodnej úrovni. Podpisom zmluvy o spolupráci s koordinujúcim partnerom MEGEG Zurndorf, Austria na projekte LIFE Eurokite z roku 2020, je našim hlavným cieľom ochrana ohrozenej haje červenej a identifikácia a ošetrovanie rizikových elektrických vedení ochrannými prvkami, ktoré chránia vtáctvo pred zásahmi elektrickým prúdom. Realizácia projektu pod dohľadom EU je naplánovaná medzi rokmi 2021 -2027, pričom príspevok ZSD do projektu predstavuje 96 835 pre nákup materiálu, ktorý zabezpečí ekologizáciu elektrických vedení. Náklady na prácu sú vlastnými nákladmi ZSD.
V roku 2021 plánujeme ošetriť 214 podperných bodov.

V priebehu 5 rokov (01/09/2020 – 28/02/2026) je organizovaný aj projekt LIFE DanubeFreeSky, kde sa partneri zo 7 krajín pozdĺž Dunaja (Rakúsko, Slovensko, Maďarsko, Chorvátsko, Srbsko, Bulharsko a Rumunsko) spojili pre vytvorenie bezpečnejšieho koridoru pre vtáctvo. Hlavnou témou je zvýšenie bezpečnosti elektrických vedení a prehĺbenie vzájomnej spolupráce medzi energetickými spoločnosťami a ornitológmi, vytvorenie bezpečného koridoru v okolí rieky Dunaj ako významného migračného koridoru, prijatie nových efektívnych opatrení, výmena skúsenosti a vytvorenie novej dlhodobej spolupráce medzi krajinami aj do budúcna. V územnej pôsobnosti ZSD je projekt zameraný na ochranu sokola rároha a orla kráľovského inštaláciou takmer 400 kusov ochranných prvkov proti zásahom prúdu v okolí hniezd. Suma na projekt predstavuje výšku 71 657 na nákup materiálu - ochranných prvkov na elektrické vedenia, náklady na prácu sú opäť vlastné náklady ZSD. V roku 2021 je plánom ošetrenie 228 podperných bodov. Rok 2020 priniesol aj ukončenie projektu Life Energia, v rámci ktorého spoločnosť ZSD ošetrila 42 km elektrických vedení odkloňovačmi letu vtákov, v priebehu rokov 2015-2019. Projekt zároveň získal hlavnú cenu celoeurópskej súťaže LIFE Awards 2021 v kategórii ochrana prírody. V 15. ročníku vybrala Európska komisia slovenský projekt LIFE Energia spomedzi 129 kandidátov. Medzi hlavné ciele projektu boli zaradené prevencia kolízií, rehabilitácia zranených vtáčích druhov, možnosti hniezdenia a kŕmenia, rozširovanie povedomia o projekte a o témy ochrany vtáctva. Projekt sa organizoval v spolupráci s Ochranou dravcov na Slovensku (náš dlhoročný partner v oblasti ochrany vtáctva), Východoslovenskej distribučnej a.s. (VSD), Národnou ochranou životného prostredia Slovenskej republiky (SR), Ministerstvom životného prostredia SR a Univerzitou veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach.

Z environmentálneho hľadiska sa popri ochrane živočíšnych druhov venuje skupina ZSE aj sledovaniu kvality vypúšťaných vôd do vodných tokov, kvality vody v studniach a kvality vody v administratívnych objektoch (v roku 2020 vykonaných 121 analýz) a zároveň online monitorovaniu vypúšťaných vôd z elektrárne Malženice. Po zistení únikov vody boli vykonané opravy vodovodných prípojov (ES Komárno, MVE Nitra, ES Senica, PO Bratislava). Rovnako vykonávame skúšky tesnosti havarijných vaní a kamerového monitoringu kanalizácie za účelom preverenia tesnosti a zabránenia úniku škodlivých látok do podložia. Za rok 2020 bolo vykonaných 21

takýchto skúšok tesnosti. Sledujeme taktiež výskyt invazívnych drevín, ktoré postupne odstraňujeme na základe podkladov monitoringu.
V roku 2020 sa vykonali rekonštrukcie, v rámci ktorých bola realizovaná sanácia - odstránenie podláh nasiaknutých olejom v Nových Zámkoch a Štúrove. Zároveň boli v rámci rekonštrukcie nahradené niektoré olejové zariadenia za suché, prípadne s nižším množstvom oleja a s nižšou hlučnosťou (Elektrická stanica (ES) Veľký Meder, ES Nové Mesto nad Váhom, ES Myjava).
V rámci odpadového hospodárstva a cirkulárnej ekonomiky sa vo firme snažíme čo najväčšie množstvo odpadu zhodnocovať. Celkové množstvo odpadov produkovaných skupinou ZSE v roku 2020 predstavovalo 24 852 ton, z čoho bolo zhodnotených 83 %. V množstve sú zahrnuté 1,4 tony zariadení z obsahom PCB, ktoré boli nefunkčné a 36 ton odpadov s obsahom azbestu. Tím environmentu sa venuje aj monitoringu únikov nebezpečného plynu SF_6. Za rok 2020 bolo zaznamenaných 21,21 kg takéhoto úniku, čo predstavovalo 498,44 ton CO_2e, z celkového množstva 368 787,6 ton CO_2e. Čo znamená, že únik plynu SF_6 tvorilo len 0,14% z celkového objemu. Množstvo ostatných fluorovaných skleníkových plynov, klimatizácii a stabilných hasiacich zariadeniach (R410A, R407C, HFC227) tvoril v budovách skupiny ZSE v roku 2020 spolu 5703,086 ton CO_2e. Únik z týchto zariadení nebol zaznamenaný. V rámci vzdelávania a rozširovaniu povedomia
o environmentálnych témach ZSE pravidelne organizuje školenia a tréningy pre zamestnancov, komunikačné kampane zvlášť v spojitosti s Medzinárodnými dňami (Vody, Životného prostredia), novoprijatí zamestnanci sú školení v otázkach životného prostredia
a sú samostatne e-mailom oslovení s odkazom na intranet ako triediť odpad. Ostatné informácie a aktuality sú zdieľané v rámci intranetových stránok, firemného časopisu a na sociálnych sieťach.

BEZPEČNOSŤ A OCHRANA ZDRAVIA PRI PRÁCI, PODPORA DIVERZITY A POMOC KOMUNITÁM – SOCIAL

BOZP

„Safety f1rst – Bezpečnosť na prvom mieste" je naším základným mottom, ktoré sa tiahne naprieč celou firmou. Vysoké BOZP štandardy sú základným pilierom skupiny ZSE, cez ktoré sa spoločnosť snaží zabezpečiť zdravie a ochranu svojich zamestnancov a zamestnancov našich dodávateľov v maximálnej možnej miere. Každý rok je vykonávaný dohľadový audit a každý tretí rok recertifikačný audit externou spoločnosťou v zmysle ISO 45 001 (Systém manažérstva BOZP). Rovnako je každý rok vykonaných minimálne 12 interných auditov audítormi EMS v zmysle ISO 45 001. Hlavné smernice materskej spoločnosti E.ON, ktorými sa skupina ZSE v oblasti BOZP riadi, sú implementované v interných riadiacich aktoch (FP (Function Policy) - 08: Sustainability and HSE; S-05 (Applicable Standard to FP - 08 "Sustainability & HSE"):HSE Risk Management Standard; PG (People Guideline) – 07: Health, Safety & Environment; Celoskupinová iniciatíva Safety F1ST, nedeliteľná súčasť plnenia cieľov v oblasti HSE pre riaditeľov a manažérov - Go, See & Talk (GTS)). Postupy skupiny ZSE sú zdokumentované v internej riadiacej dokumentácii, ako sú napríklad Posudzovanie nebezpečenstiev a hodnotenie rizík na pracoviskách, Traumatologický plán, Kontrolná činnosť BOZP a OPP (ochrana pred požiarmi) vykonávaná odbornými zamestnancami, Opatrenia na zamedzenie porušenia pracovnej disciplíny požívaním alkoholických nápojov a iných návykových látok na pracovisku, Výkon priebežných kontrol zhotoviteľa vykonávaných poverenými zamestnancami, Šetrenie pracovných úrazov, iných úrazov, nebezpečných udalostí a chorôb z povolania v spoločnosti, Pravidlá skladovania a manipulácie s nebezpečnými chemickými faktormi, Pokyny na určenie podmienok súvisiacich s prácou s azbestom, Pokyny na určenie podmienok súvisiacich s prevádzkou regálov a rebríkov, Minimálne bezpečnostné a zdravotné požiadavky na stavenisko, Zabezpečenie pitného režimu,

Práce a pracoviská zakázané osobitným skupinám, Minimálne požiadavky na bezpečnostné značenie, Zabezpečenie ochrany pred požiarmi, zásady toku informácií pri hlásení požiarov, Pokyny pre prácu so zobrazovacími jednotkami či Posúdenie prác pri manipulácii s bremenami.

Tím BOZP a OPP navyše každý mesiac vydáva pre zamestnancov skupiny ZSE Informačného spravodajcu BOZP a na štvrťročnej báze spoločného spravodajcu spoločností ZSE, SSE a VSE. Oblasť BOZP má takisto svoju vlastnú miestnosť na intranete, ktorá obsahuje informácie o úrazoch v rámci spoločnosti ZSE rovnako ako v rámci skupiny E.ON, informácie o vykonaných Go See & Talk rozhovoroch, Safety Cross, traumatologický

plán, rozmiestnenie defibrilátorov,
Last Minute Risk Analyses (LMRA), bezpečné vzdialenosti, postup v prípade úrazu, alebo postup pri vzniku požiaru. Priestor pre ochranu zdravia a bezpečnosti je vyčlenený aj v internom časopise, kde tím BOZP a OPP neustále vzdeláva a zvyšuje povedomie, rovnako ako to robí v prípade interných kampaní a pri zasielaní meteorologických výstrah alebo pri organizácii množstva medzinárodných dní (Svetový deň zdravia, Svetový deň proti rakovine - Európsky kódex proti rakovine, Deň jabĺk, Európsky týždeň BOZP - Zdravé pracoviská). Každý nový zamestnanec musí prejsť povinným vstupným školením v oblastiach BOZP, OPP a SIM, ktoré sa každých 24 mesiacov opakuje. Ostatné školiace aktivity zahŕňajú napríklad oboznamovanie dodávateľov pred výkonom zmluvných činností, oboznamovanie zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť, školenie prác vo výškach, školenie strážnej služby alebo školenie protipožiarnych hliadok. Všetky tieto školenia sa vykonávajú prostredníctvom vlastných zamestnancov tímu BOZP a OPP. V reakcii na množstvo BOZP firemných udalostí, organizujeme relevantné kampane ako napríklad: Kampaň na očkovanie proti pneumokokovým infekciám, Nepoužívaj mobily počas šoférovania, Drž sa zábradlia na schodoch, Chránime sa pred teplom, Chránime sa pred chladom alebo Bezpečnosť bez kompromisov. V rámci iniciatívy Go, See & Talk všetci úsekoví vedúci a vyšší manažéri majú za úlohu vykonať 12 rozhovorov so zamestnancami v teréne v priebehu jedného roka s témou BOZP. Celkovo sa takto v programe nachádza 28 manažérov. Tím BOZP a OPP spolupracoval s Univerzitou Komenského na projekte behaviorálnych zmien, ktorý vznikol na podnet manažmentu za účelom snahy zlepšovať postupy BOZP. Projekt začal na Ústave aplikovanej psychológie, Fakulty sociálnych a ekonomických vied (FSEV UK) a ďalej pokračuje vlastnými zamestnancami. Projekt má dva ciele:
(1) lepšie pochopiť vnímanie nebezpečných/ kritických situácií, ich príčin, priebehu a dopadov a (2) vytvoriť návrhy preventívnych opatrení do budúcnosti. Názory, postrehy a skúsenosti sú nenahraditeľné, pretože dané situácie zažili zamestnanci priamo alebo sprostredkovane od kolegov. Významnou súčasťou bolo najmä spojenie ZSE skúsenosti, znalosť práce a prostredia s akademickými výskumnými metódami a znalosťami z oblasti psychológie. Rok 2020 samozrejme výrazne ovplyvnila aj pandémia korona vírusu. Vo firme sa našlo veľké množstvo dobrovoľníkov, ktorí niekoľko týždňov pomáhali s organizovaním a so samotným priebehom COVID-19 antigénového testovania. Zároveň Tím BOZP a OPP, priniesol niekoľko edukačných a preventívnych opatrení ako sa pred vírusom chrániť: umiestnenie edukačných videí o Covid-19 na intranete, návod ako správne používať respirátor, cestovanie v čase pandémie, ako si správne umývať ruky počas pandémie, kúpaliská v čase pandémie, základné pravidlá ako sa správať počas pandémie, základné informácie o COVID-19 či distribúcia dezinfekčných gélov v začiatkoch pandémie. Skupina ZSE bude aj naďalej robiť všetko preto, aby sme ochránili zdravie a bezpečnosť našich zamestnancov.

Sociálne benefity a diverzita

Skupina ZSE už takmer 100 rokov prináša svojim zamestnancom stabilné a riadne sociálne zabezpečenie vo sfére ľudských zdrojov. Zákonník práce a Kolektívna zmluva sú základnými piliermi, ktoré dopĺňajú interné smernice ZSE ako sú: Pravidlá odmeňovania, Vzdelávanie a rozvoj zamestnancov, Pracovný čas a doba odpočinku, Sociálna starostlivosť o zamestnancov, Preventívne lekárske prehliadky vo vzťahu k práci, Car benefit - Pravidlá pre používanie služobných vozidiel na súkromné účely. V rámci špeciálnej starostlivosti
o zamestnancov skupina ZSE prináša množstvo benefitov v oblastiach sociálneho zabezpečenia, rodiny, zdravia, rekreácie, zábavy či športu.

Sociálna starostlivosť: Náhrada príjmu za prvých 10 dní práceneschopnosti nad rámec Zákonníka práce; príspevok na doplnkový dôchodkový systém do výšky 3 % mzdy, pričom príspevok zamestnanca a zamestnávateľa je v pomere 1:1; finančná pomoc v ťažkej životnej situácii poskytovaná počas dlhodobej choroby (viac ako 3 mesiace) a v prípade úmrtia zamestnanca; pravidelný príspevok bývalým kolegom (dôchodcom); poistenie proti škodám vzniknutým počas práce, väčšinou škody týkajúce sa služobných áut a PC; extra dni voľna v špeciálnych situáciách (napríklad svadba zamestnanca, narodenie dieťaťa, darovanie krvi).

Rodina: Aktivity pre deti zamestnancov: letné tábory, sviatok svätého Mikuláša; príspevok pri narodení dieťaťa; príspevok na rekreáciu pre deti so zdravotným postihnutím; voľno pre matky s deťmi (2 dni do roka na základe Kolektívnej zmluvy).

Zdravie: Za rok 2020 ZSE získala 3. miesto spomedzi 35 ďalších spoločností za „Zdravú firmu roka" vyhlásenú poisťovňou Union. Súťaž je realizovaná v rámci projektu „Iniciatíva za zdravšie Slovensko". Spomedzi zdravotných benefitov ZSE poskytuje svojim zamestnancom nadštandardné lekárske prehliadky zamerané na celkový skríning, ktoré pozostávajú z vyšetrení v 8 rôznych ambulanciách. Dni Zdravia zahŕňajú základné merania (napr. krvný tlak, BMI, spirometria, merania z kvapky krvi, kožné vyšetrenie dermatoskopom). Pravidelné antigénové testovanie na COVID -19 pre zamestnancov a rodinných príslušníkov, zároveň PCR testy pre zamestnancov vracajúcich sa zo zahraničia, pracovný psychológ či vitamínové balíčky.

Rekreácia: Ročný finančný príspevok na rekreáciu pracovnej sily; 5 dní dovolenky nad rámec Zákonníka práce; deň voľna navyše - Deň energetiky (1.10.)

Zábava a šport: Megawatt párty; rodinný deň ZSE; MultiSport karta poskytovaná ako individuálna výhoda pre nadštandardný výkon; firemné športové a záujmové kluby; teambuildingy; vstupenky do divadla

Ostatné benefity: Stravné lístky plne hradené zamestnávateľom; bonus pri príležitosti výročia práce (10, 20, 30, 35 a 40 rokov); jubilejný bonus (50-roční zamestnanci); darčeky nakúpené z chránených dielní – raz ročne všetkým zamestnancom spravidla pred Vianocami; interné súťaže; 24/7 hodinová linka pre psychologické, právne a finančné poradenstvo; semináre pre všeobecné vzdelávanie zamestnancov (napr. finančná gramotnosť); možnosť účasti zamestnancov na kurzoch v rámci energetického sektora pre doplnenie vzdelania

V energetickom sektore hrá nesmierne dôležitú úlohu v oblasti ľudských zdrojov aj podpora diverzita. Skupina ZSE si to plne uvedomuje, preto do svojich aktivít začleňuje niekoľko programov pre formovanie diverznej a inkluzívnej spoločnosti. Už niekoľko rokov spolupracujeme s technickými strednými školami cez Duálne programy. Následne študenti zo stredných technických škôl majú možnosť sa zapojiť do Programu Power, v rámci ktorého experti zo ZSE odovzdávajú cenné skúsenosti a technické zručnosti budúcim generáciám ZSE kolegov. V roku 2020 sme registrovali 22 študentov v Duálnych programoch a 25 mladých zamestnancov z Programu Power, ktorý nepretržite prispieva k povýšeniam nových absolventov technických stredných škôl na trvalé pracovné pozície v rámci skupiny ZSE. Svoje talenty ZSE naďalej rozvíja aj cez talentové programy, kde je na individuálnej báze zvolený prístup pre podporu zručností zamestnanca, častokrát aj s pomocou profesionálnych koučov. Spoločnosť ZSD je rovnako partnerom Medzinárodnej ceny vojvodu z Edinburghu, ktorá umožňuje našim kolegom vzdelávať budúcich energetikov a zároveň ich učí mentorským schopnostiam tzv. vzdelávania sa oboma smermi.

ZSE pravidelne monitoruje aj celkový podiel zastúpenia mužov a žien v našej spoločnosti a takisto na manažérskych pozíciách. V roku 2020 tvorili v skupine ZSE približne 1/3 pracovnej sily ženy. Podiel žien vo vyššom manažmente proporčne zodpovedal celkovému počtu žien, pričom tento pomer bol v Západoslovenskej distribučnej výrazne (7%) vyšší. V roku 2020 ku Dňu žien sme organizovali workshop pre manažérky (tímové, úsekové) s koučkou a terapeutkou „Ženy v biznise". Zamestnanci sa mohli rovnako prihlásiť na webináre na témy „Medzigeneračné rozdiely" a „ Ako zvládnuť náročnú situáciu v rodine", ktorú viedla detská psychologička v reakcii na prvú vlnu pandémie. Webinár sa venoval aj témam ako zvládnutie náhlej práce z domu, strach, úzkosť, zavreté školy a škôlky, náhle zvládnutie niekoľkých rolí v domácnosti (práca, chod domácnosti, výuka detí).

Pomoc komunitám – Nadácia ZSE

Vrátane denno-denných komunikačných aktivít (interné a externé články, interný časopis Impulz, vzdelávacie kampane, podcasty, videá, príspevky na sociálnych sieťach) bola v rámci edukačno-komunitnej podpory v roku 2014 založená Nadácia ZSE. Od svojho vzniku nadácia dlhodobo podporuje inšpiratívnych ľudí a prináša zmenu v ich bezprostrednom okolí; podporuje verejnoprospešné aktivity, ktoré vnímame ako investíciu do budúcna v spoločenský prospech a prospech budúcich generácií. V rámci našich aktivít sa dlhodobo a systematicky zameriavame na štyri kľúčové oblasti - životné prostredie, vzdelávanie, inovácie a rozvoj komunity. Naším srdcovým projektom je Elektrárňa Piešťany (EP), z ktorej sme vytvorili komunitné a vzdelávacie centrum pre verejnosť, učiteľov a študentov. EP je zrekonštruovaná priemyselná pamiatka zo začiatku 20. storočia. Primárnou funkciou bývalej obecnej elektrárne, zapísanej na zozname národných kultúrnych pamiatok, je vytvárať priestor pre neformálne aj formálne vzdelávanie a priamy dotyk s vedou a technikou pre širokú verejnosť. Nadácia ZSE má od roku 2016 uzavreté strategické partnerstvo s OZ Komunitné centrum Nitra, ktoré bude dlhodobo rozvíjať vlastné vzdelávacie a komunitné aktivity v Elektrárni Piešťany a vytvorí centrum pre zážitkové vzdelávanie v oblasti vedy, techniky a umenia. V rámci partnerstva poskytuje Nadácia ZSE bezodplatne priestor Elektrárne, vrátane existujúceho vybavenia a nákladov na energie a zároveň inštitucionálnu podporu pre partnera na rozvoj vzdelávacích aktivít.

Nadácia ZSE otvára každoročne niekoľko grantových výziev. Zamestnanecký grantový program, poskytuje zamestnancom možnosť odporučiť mimovládne organizácie, školy a školské zariadenia, obce alebo mestá, kultúrne inštitúcie a športové kluby, ktorým možno udeliť grant. V roku 2020 bola celková suma 70 000 eur vyčlenená na podporu projektov, z ktorých jeden projekt mohol získať podporu až 700 eur. Do termínu odovzdania prihlášok bolo predložených celkom 162 projektov, pričom všetky spĺňali kritériá programu a boli zaradené do procesu hodnotenia. Na základe odporúčania hodnotiaceho výboru bolo v roku 2020 podporených 140 projektov. Celkovo bolo do roku 2020 podporených 572 projektov sumou 290 000 eur.

Ďalší grantový program Nadácie ZSE Rozprúdime regióny bol v roku 2020 pozastavený kvôli pandémii korona vírusu. Na našu veľkú radosť bol program znovu obnovený v roku 2021. Celkovo bolo vyčlenených 120 000 eur, resp. 800 až 1 000 eur pre jeden projekt. Iniciatíva sa zameriava na podporenie projektov, ktoré rozvíjajú kultúrny, športový a komunitný život na západnom Slovensku a zviditeľňujú výnimočnosť konkrétneho regiónu a jeho tradičných zvykov, či pamiatok. O podporu môžu požiadať aj projekty realizované v online prostredí, ako napríklad živé prenosy koncertov, online workshopy alebo záznamy divadelných predstavení. Do roku 2020 sa uskutočnili štyri výzvy programu Rozprúdime regióny, kde bolo podporených 663 projektov sumou vyše 480 000 eur.

Ďalším grantovým programom, ktorým sa ZSE venuje podpore ľudí so znevýhodnením, je projekt Búrame bariéry, na ktorom spolupracujeme s Asociáciou pomoci postihnutým APPA. V rámci neho Nadácia ZSE podporuje crowdfundingové aktivity, z ktorých výťažok je určený na úhradu rehabilitácií, nákup zdravotníckych pomôcok či liekov. Tieto aktivity boli v roku 2020 prerušené opäť kvôli pandémii COVID -19.

Toto výnimočné obdobie, ktoré v súvislosti s pandémiou prežívame, prinieslo v roku 2020 mnoho zmien. Na Slovensku v krátkom čase vzniklo niekoľko iniciatív s jediným cieľom - navzájom si pomáhať; ľudskosť a spolupatričnosť, pomoc blízkym a druhým sa stali bežnou súčasťou našich dní. Skupina ZSE na situáciu reagovala a podporila ju sumou 20 000 eur v rámci iniciatívy #KtoPomozeSlovensko. Jasný systém financovania a poskytovania materiálu pomohol nemocniciam, domovom sociálnych služieb a ďalším zariadeniam poskytujúcim služby zraniteľným skupinám vyrovnať sa lepšie s pandémiou.

Na konci roku 2020 sa skupina ZSE rozhodla priniesť krajšie Vianoce tam, kde to z rôznych dôvodov nemajú jednoduché. Predvianočný príspevok pôvodne určený na tímové stretnutia kolegov, bol poskytnutý v spolupráci so Slovenskou katolíckou charitou rodinám v núdzi, deťom, zdravotne postihnutým, osamelým rodičom, týraným ženám, bezdomovcom a osamelým seniorom na celom Slovensku; suma takmer 40 000 eur bola použitá hlavne na riešenie následkov pandémie v rámci kampane Nenechajme nádej skončiť.

Ďalšou otvorenou grantovou výzvou Nadácie ZSE je program Výnimočné školy, v ktorom každý projekt môže získať finančnú podporu až do 3 000 eur. Hodnotiaci výbor odporučil správnej rade Nadácie ZSE podporiť 20 projektov v školskom roku 2019/2020 medzi ktorými bola prerozdelená celková čiastka 50 000 eur. Kvalita prihlásených projektov v prvom ročníku programu Výnimočné školy vysoko prevýšila očakávania, aj preto sa Nadácia ZSE rozhodla zvýšiť sumu určenú na program. Dodatočne sme v programe podporili ďalších 12 projektov sumou 23 770 eur. Z tohto dôvodu v školskom roku 2019/2020 podporila Nadácia ZSE spolu 32 projektov celkovou sumou 73 770 eur. Od marca 2020 boli slovenské školy s menšími prestávkami odkázané na dištančné vzdelávanie. Nadácia ZSE sa preto na jar 2020 rozhodla vytvoriť stránku www.vynimocneskoly.sk so zaujímavým obsahom, ktorá uľahčí online výučbu učiteľom, žiakom aj rodičom. Táto databáza inšpiratívnych materiálov z rôznych učebných predmetov sa neustále rozširuje. Situácia však výrazne skomplikovala prístup k vzdelávaniu najmä deťom zo sociálne znevýhodneného prostredia. Podľa analýzy ministerstva školstva viac ako 128-tisíc detí nemá možnosť sa prostredníctvom internetu vzdelávať. Nadácia ZSE sa preto rozhodla podporiť úsilie a snahu učiteľov, ktorí prekonávajú množstvo prekážok, aby uľahčili svojim žiakom cestu za vzdelaním.
V rámci programu Výnimočné školy sme pripravili špeciálnu grantovú výzvu Výnimočné doučko s cieľom umožniť vzdelávanie všetkých žiakov bez rozdielu. Do programu sa mohli zapojiť nielen školy ale aj organizácie, ktoré svojimi aktivitami pomáhajú vyrovnávať šance a príležitosti vo vzdelávaní. Školy, organizácie a obce predložili spolu 126 projektov, pričom všetky spĺňali kritériá programu. Finančná podpora vyčlenená na program predstavovala výšku do 2 500 eur na jeden projekt. Správna rada Nadácie ZSE rozhodla o podpore 23 projektov v celkovej výške 50 000 eur. Aj kvôli neutíchajúcej pandémii sa Nadácia ZSE rozhodla navýšiť rozpočet na program o 20 000 eur. Podporených tak celkovo bolo 39 projektov v celkovej výške 70 000 eur.

UDRŽATEĽNÉ RIADENIE PODNIKU – GOVERNANCE

Zodpovednosť a súlad s právnymi a etickými normami sú pre skupinu ZSE rovnako zásadné ako samotné podnikanie. Uvedené atribúty predstavujú v našom ponímaní základ kvalitného riadenia (governance) spoločností skupiny ZSE. Preto neustále pracujeme na prehlbovaní štandardov Compliance a zlepšovaní nášho Compliance programu. Primárnym cieľom Compliance v skupine ZSE je predchádzať porušeniam predpisov spoločnosťami skupiny ZSE, odhaľovať ich a primerane na ne reagovať. Aj s ohľadom na uvedené je v centre nášho záujmu, ako aj našou zodpovednosťou, nekonať voči našim zákazníkom, obchodným partnerom, investorom či iným zainteresovaným subjektom zavádzajúcim alebo podvodným spôsobom. Nedbanlivosť, resp. úmyselné porušovanie predpisov vnímame vysoko citlivo, keďže takéto konanie môže viesť nielen k pokutám, ale aj k naštrbeniu dôvery našich partnerov voči skupine ZSE alebo k poškodeniu našej povesti, ktorú si dlhodobo na trhu budujeme.

Ďalším negatívnym fenoménom, ktorý Compliance program skupiny ZSE reflektuje, je korupcia. Táto je pre nás neprijateľná, a to aj z dôvodu, že kreuje situácie, kedy dochádza k prijímaniu rozhodnutí z nesprávnych dôvodov. Môže tiež brániť pokroku, inováciám, narušiť hospodársku súťaž, či spôsobiť iné trvalé škody. Ktokoľvek sa v našich spoločnostiach skupiny ZSE dopustí korupčného správania, bude za svoje konanie niesť dôsledky, a to nevynímajúc aj v rovine trestnoprávnej zodpovednosti. Ak dôjde v našej skupine k porušeniu predpisov, tieto porušenia budeme bezodkladne riešiť transparentným spôsobom a v prípade potreby

podnikneme disciplinárne opatrenia.
V rámci skupiny ZSE sa snažíme zabrániť akémukoľvek korupčnému správaniu už v jeho zárodku. Protikorupčné praktiky v našej spoločnosti upravuje Etický kódex skupiny ZSE a jeho prílohy, ktoré rozpracovávajú 5 základných oblastí Compliance (Dary a pohostenia; Konflikty záujmov; Poznaj svoju protistranu; Trestná zodpovednosť právnických osôb; Hospodárska súťaž). Matéria Etického kódexu je školená formou e-learningu pre nových zamestnancov a zároveň aj cez refresher kurzy pre doterajších zamestnancov. Rovnako sa témy Compliance dostávajú do popredia cez komunikačné kampane na intranete, v internom časopise alebo počas špeciálnych udalostí, ako je napríklad

Medzinárodný deň boja proti korupcii či Medzinárodný deň whistleblowerov. Aj v rámci uvedených aktivít sa skupina ZSE usiluje inšpirovať každého zo zamestnancov dôkladne dodržiavať predpisy, hodnoty a Etický kódex skupiny ZSE. Ďalším cieľom je aj podporovanie aktívneho presadzovania interných smerníc priamo zamestnancami, zvyšovanie povedomia o etických dilemách či o inštitúte whistleblowingu. Ak majú zamestnanci dôvodné podozrenie
na správanie nesúladné s našimi internými predpismi, zákonmi či Etickým kódexom, majú povinnosť svoje podozrenia okamžite nahlásiť. Pokiaľ si to želajú, môžu tak urobiť anonymne prostredníctvom interných kanálov nahlasovania. Kanály ohlasovania sú dostupné aj pre externé subjekty, ktoré môžu skupinu ZSE kontaktovať ohľadom svojich zistení či obáv.

V rámci Compliance management systému spoločnosti skupiny ZSE podrobujú svojich potenciálnych dodávateľov previerke ich identity a integrity, aby sa zabezpečilo, že dodávatelia skupiny ZSE budú spĺňať naše štandardy ohľadom dodržiavania predpisov v oblastiach ako sú korupcia, pranie špinavých peňazí, dane, ekonomické sankcie a financovanie terorizmu.

Skupina ZSE si takisto zakladá aj na informačnej transparentnosti a bezpečnosti rovnako ako na ochrane osobných dát. Informácie ohľadom trhových výsledkov skupiny ZSE sú každoročne uverejňované vo výročných správach. Zároveň s tým platí, že skupina ZSE rešpektuje ľudské práva v súlade s E.ON aktualizovaným vyhlásením o zásadách ľudských práv z roku 2019 (aktualizácie verzie z roku 2008), ktoré bolo podpísané všetkými členmi predstavenstva E.ON a uverejnené na E.ON webovej stránke. Toto vyhlásenie uznáva Medzinárodnú chartu ľudských práv a Deklaráciu Medzinárodnej organizácie práce (ILO) o základných zásadách a právach pri práci, ktoré reflektuje aj ZSE Kódex správania dodávateľa. Spoločnosti skupiny ZSE si vyberajú svojich dodávateľov na základe profesionálnych a ekonomických kritérií. Pozorne sa však pozerajú aj na aspekt ochrany životného prostredia,

dodržiavania ľudských práv, pracovných a iných všeobecne záväzných noriem či antidiskriminačných a protikorupčných politík. Spoločnosti skupiny ZSE rovnako uznávajú Desať zásad Globálnej výzvy OSN (UN Global Compact). Tieto zásady zohrávajú vedúcu úlohu vo vzťahu medzi spoločnosťami skupiny ZSE a ich dodávateľmi a sú zapracované do Kódexu správania dodávateľov.

ZSE

Nachádzame sa na sklonku 4. industriálnej revolúcie – technologickej transformácie, ktorá podstatne zmení spôsob akým žijeme, pracujeme a navzájom sa ovplyvňujeme. Táto transformácia je nevyhnutná pre budúci vývoj a ako stabilný energetický partner chceme svojich zákazníkov a zamestnancov komfortne previesť touto udržateľnou transformáciou.

V rámci našich podnikateľských aktivít vynakladáme snahu na to, aby sme prispeli k naplneniu OSN cieľov udržateľného rozvoja (SDGs) a správali sa na základe princípov sociálnej zodpovednosti podnikov (CSR). Snažíme sa o posun našich aktivít smerom k efektívnosti a udržateľnosti. Preto považujeme za dôležité monitorovať a reportovať vývoj našich aktivít na ročnej báze na základe ESG (Environmental-Social-Governance) pilierov.

Klimatickú zmenu vnímame ako jednu z najväčších hrozieb našej generácie, preto máme na zreteli cieľ Parížskej dohody limitovať globálne otepľovanie smerom k 2, ideálne 1,5 stupňov Celzia v porovnaní s pred-industriálnymi levelmi. Rovnako sa snažíme prispieť svojou časťou k cieľom Európskeho ekologického dohovoru, ktorého ambíciou je Európa ako prvý klimaticky neutrálny kontinent do roku 2050. Aj z tohto dôvodu zavádzame plánovanie CO2 redukčných opatrení a ich následnú implementáciu. V tejto súvislosti spolupracujeme s lokálnymi a medzinárodnými partnermi, s ktorými si vymieňame cenné rady a skúsenosti na ceste k trvalej udržateľnosti. Základom CO2 redukčnej stratégie tvorí transparentnosť našej emisnej bilancie, od ktorej sa odvíjajú ďalšie kroky plánovania redukcie emisií vo všetkých troch oblastiach Protokolu skleníkových plynov (Greenhouse Gas (GHG) Protocol). Naše prvé kroky smerujú k akčným plánom energetickej efektívnosti našich budov a elektrifikácie vlastného fleetu. V tejto súvislosti ZSE potvrdzuje, že pod pojmom ekologické vozidlo, rozumie primárne elektrické vozidlá.

V sociálnej oblasti je ochrana zdravia a bezpečnosti pri práci našich zamestnancov hlavným bodom agendy nášho skupinového úsilia. Spolu s touto prioritou chceme podporovať rozmanité a inkluzívne prostredie, v ktorom sa všetci zamestnanci cítia ocenení vo svojej jedinečnosti a zároveň môžu rozvíjať svoje schopnosti a potenciál v pracovných, ale rovnako aj v mimo pracovných aktivitách. Ochrana ľudských práv zohráva rovnako dôležitú úlohu v našich firemných princípoch, a to predovšetkým prostredníctvom informovania o možných rizikách, čím vieme zaistiť včasnú implementáciu opatrení s cieľom zlepšiť podmienky v rámci nášho dodávateľského reťazca, pre naších zamestnancov, zákazníkov a pre ľudí, ktorých ovplyvňujú naše podnikateľské aktivity. ZSE uznáva Globálnu dohodu OSN a presadzuje jej 10 princípov udržateľnosti. Súčasne uznávame dôležitosť investícií do budúcich generácií. ZSE preto pokračuje vo svojich príspevkoch, hlavne cez Nadáciu ZSE, smerom k rozvoji regiónov podporujúcich miestne udržateľné, vzdelávacie, kultúrne a športové aktivity.

ZSE kladie striktný dôraz na compliance a transparentnosť. Zodpovednosť a súlad s právnymi a etickými normami sú pre skupinu ZSE rovnako zásadné ako samotné podnikanie. V našej spoločnosti nie je miesto pre korupčné či nepriateľské správanie. Protikorupčné praktiky upravuje Etický kódex skupiny ZSE a jeho prílohy, ktoré rozpracúvajú 5 základných oblastí Compliance: Dary a pohostenia; Konflikty záujmov; Poznaj svoju protistranu; Trestná zodpovednosť právnických osôb; Hospodárska súťaž. Silná integrita preto predstavuje dôležitú kvalitu dobrého riadenia spoločnosti.

ZSE je pripravená vytvárať podmienky a podporovať iniciatívy, ktoré ďalej motivujú k podpore trvalo udržateľného rozvoja v súkromnom, ako aj vo verejnom sektore.

Markus Kaune,
predseda predstavenstva a generálny riaditeľ ZSE

V Bratislave, dňa 21. 10. 2021